

LAIKAS

Nr.
446
XX M.

PERIODICO QUINCENAL LITUANO

9 DE JUNIO DE 1969

Baltijos Valstybių Auksas

Lietuva ir kitos Baltijos valstybės buvo deponavusios įvairių valstybių bankuose savo auksą fondus apsaugai. Taip pat buvo auksas ir Anglijos banke. Rusai pareikalavo tą auksą sau. Britai sutiko auksą parduoti ir kaip garantiją sumokėjo rusams pusę milijono svarų. Dėl to kilo ginčas Lordų rūmuose. Įstatymo dėl Baltijos valstybių fondų Anglijoje padėtis susipainiojo. Lordų rūmai pridėjo dvi pataisas ir įstatymas gražinamas į Žemuosius Rūmus persvarstyti.

Vena pataisa liečia pusę milijono svarų, jau sumokėtų Sovietijai, bet sumokėtų dar ne iš Baltijos valstybių fondų. Mat, Kosyginas buvo bereikalaujas visų Baltijos fondų, bet Wilsonas reikalavo iš Kosyginio, kad būtų atlyginta Anglijos piliečiams už Baltijos kraštuose Sovietijos konfiskuotus turtus. Kosyginas sutiko kad už tuos konfiskuotus turtus būtų atlyginama iš neva jam priklausančių Baltijos fondų, bet tik ta sąlyga, jei pusę milijono

svarų vistiek bus sumokėta jam, t.y., Sovietijos išdui.

Wilsono vyriausybė sutiko tą pusę milijono sumokėti ir netrukus sumokėjo, bet tuo tarpu iš išdo (iš sąmatos "nenumatytiems reikalams"). Dabar įstatyme yra straipsnis, kuris įgalioja valdžią tą pusę milijono svarų atsiimti ir išdo iš vadinamųjų "Baltijos fondų".

Lordų rūmuose iškeltas priešaištas tam straipsniui. Nurodoma, kad Maskva neturi jokių teisių į Baltijos fondus ir nebuvo pagrindo jai ką nors mokėti. O jei mokėjo, tai tas mokėjimas buvo tik nereikalingas kyšis. Todėl buvo pasiūlyta tą straipsnį (dėl gražinimo į išdo pusę milijono svarų iš Baltijos fondų) tiesiog nubraukti. Ir pasiūlymas 63 balsais prieš 39 buvo priimtas...

Po to dar buvo pasiūlyta, kad būtų sudaryta galimybė kreiptis į teismą dėl Užsieninių Atsiskaitymų Komisijos sprendimų. Pataisa irgi buvo priimta.

Įstatymas grįžta į Žem. Rūmus

Su tais dviem vyriausybei gana nepatogiais pakeitimais įstatymas dabar grįžta į Žemuosius Rūmus.

Žinoma, tie pakeitimai, koks bebūtų jų likimas, nei pusę milijono iš Maskvos nebepražins, nei Baltijos fondų (kuriuose Lietuvos dalis, palyginti, nežymi) nuo konfiskavimo ir atsiskaitymams panaudojimo nebeapsaugos. Bet svarstant tą reikalą dvi vyriausybės susilaukė karčių priešaištų: Britų vyriausybė, kad sunkiai tepateisinamai pasielgė su patikėtais fondais, o Maskvos vyriausybė, kad laiko neteisėtai pasigrobusi Baltijos valstybes. Britų vyriausybė nė kiek neteisino Maskvos vyriausybės, tik aiškinosi, kad jai gaila buvo ir savo piliečių, ir ji neturėjusi kaip kitaip Maskvos padarytus nuostolius jiems atlyginti... Galutinė sąskaitoj būsim netekę tam tikro daiktinio (bet praktiškai neprieinamo) kapitalo, tačiau galbūt būsim laimėję gerokai moralinio kapitalo. (ELTA)

"EL TIEMPO"

Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires

T. E. 208-5027

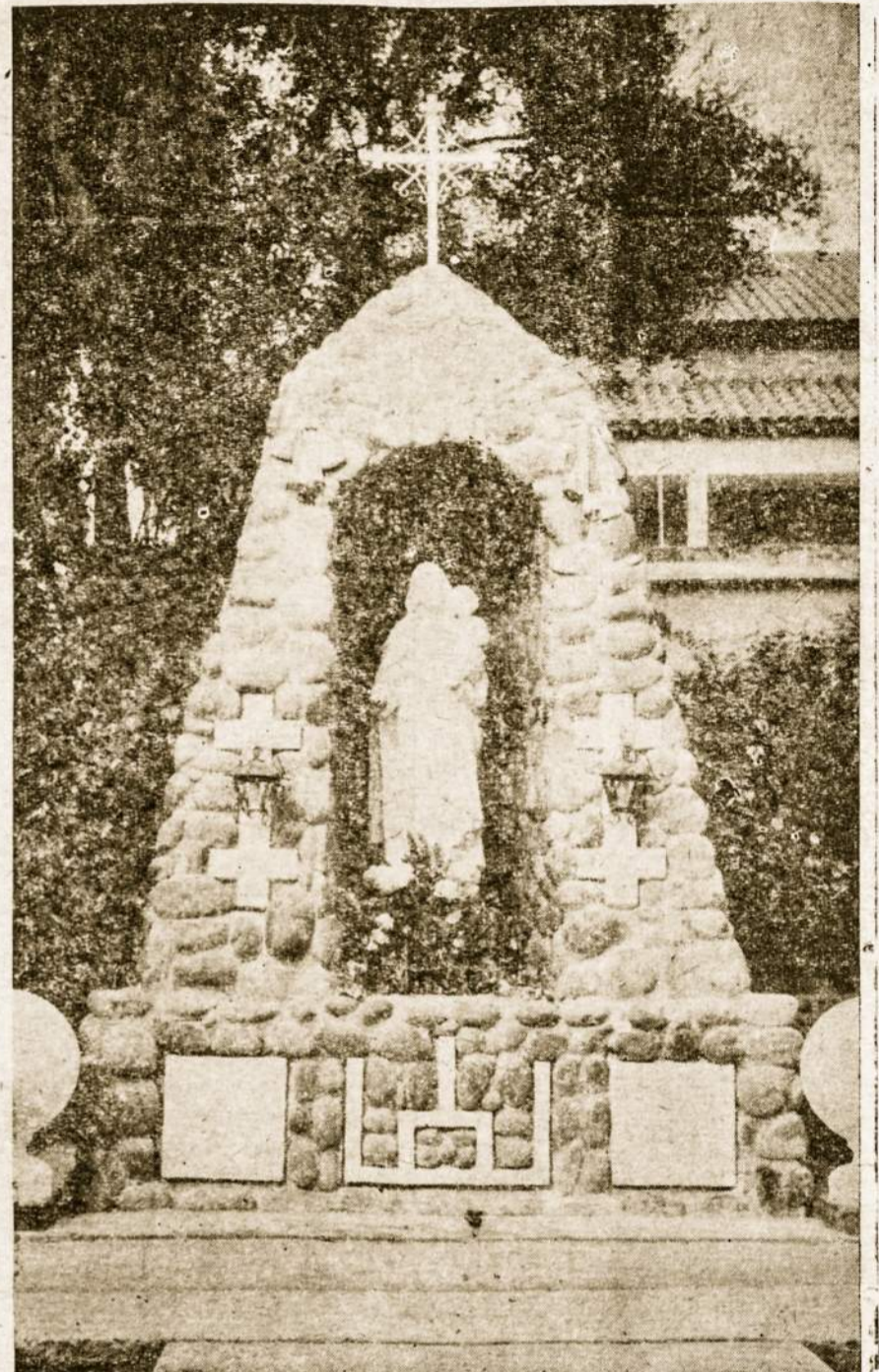
Reg. Nacional de la Propiedad Intelectual

Nr. 937.549

Director resp. — AGUSTIN STEIGVILA

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 4615
Tarifa Reducida
Concesión N° 1884

CORREO
ARGENTINO
CASA CENTRAL

Paminklas žuvusiems už Lietuvos laisvę lietuvių parapijos sodelyje, iškilmingai pašventintas gegužės 25 d.

TINKAMAI REPREZENTUOKIME SAVO TAUTĄ

Lietuvių tauta yra viena iš mažųjų pasaulio. Istorijos begyji turėjo lemiamos reikšmės kitų Europos tautų gyvenime. Tačiau šiandien mūsų tautos vaidmuo nėra sprendžiantis. Šiandieną niekas neturi laiko gilintis kas ką yra padaręs prieš 500 ar tūkstantį metų. Žiūrime tik kokia yra šiandieninė padėtis ir kieno yra balsas svarus. Pagaliau šiandieną politiką lemia ne tiek kultūriniai ir istoriniai, kiek ekonominiai interesai. Lietuvoje gi nėra reikšmingų žemės turty, nei didelės pramonės, kuri turėtų įtakos kitų valstybių ekonominiam gyvenimui. Kad mūsų protėviai prieš 500 metų turėjo sukūrę milžinišką valstybę, o toji valstybė lėmė nė vieno krašto, o visos Europos likimą, už tai mums niekas jokių kreditų neduoda, o žiūri į lietuvių tautą, lygiai kaip į kiekvieną kitą kuri egzistuoja ir kuri siekia pačių minimiausių teisių savarankiškai tvarkytis ir išlikti.

Kitos tautos, nesančios tiesioginiame sąlytyje su lietuvių tauta, jaučia bent kriselį užuojautos dėl mūsų likimo, bet artimieji kaimynai deda visas pastangas, kad mūsų tauta būtų sutirbdyta ir kad tuo pasidarytų erdvės jų pačių ekspansijai.

Esant tokiai padėčiai, lietuvių vardas plačiame pasaulyje daugeliui nėra žinomas, kiti tik šį tą iš mokyklos atsimena. Todėl mums reikia reprezentuoti mūsų tautą patiems išnaudojant galimas galimybes ir turimas priemones. Galimybių yra daug, jos nėra apribotos, visos yra mūsų iniciatyvos rankose. Yra kelerios kelias panaudoti jas: kolektyvinis kelias, demonstruojant mūsų kultūrinės vertybes grupiniais vienetais kaip chorai, taut. šokių grupės ir kt. Antras kelias — individualinis. t.y. kiekvieno asmens iniciatyva reprezentuoti tautą. Kiekvienas iš mūsų dirbame ir gyvename ne lietuviškoj aplinkoj, apsupti žmonių, kurie seka mūsų elgseną ir skaitosi su mūsų nuomone. Užtenka tik prisipažinti, kiekvienu atveju, kad esu lietuvis, bus sukeltas susidomėjimas ne tik jo asmeniu, bet ir jo kilmės kraštu, o tada jau ir bus proga papasakoti ir daugiau apie Lietuvą. Turime būti tiek sąmoningi ir suprasti, kad kiekvieno lietuvių kiekvienas žingsnis ir žodis yra tautinė reprezentacija. Taip elgiantis propogandos mūsų tautai visai netrukty. Reikėtų tik vadovautis šūkiu — ką darai ir kaip elgiesi, tu reprezentuoji lietuvių tautą!

(v. k.)

ARGENTINOS LIETUVIŲ CENTRAS

— RENGIA —

ŠAUNIĄ - VAKARIENĘ

Pagerbimui savo narių Antanų, Jonų, Petrų ir Povilų. Meninė programoj dalyvauja solistė plė ZUZANA VALADKAITĖ.

Šokiams gros orkestras "SANS-SOUCI".

Vakarienę įvyks Dr. J. Basanavičiaus vardo A. L. Centro salione Tabarė 6950 Bs. As. SEŠTADIENI, BIRŽELIO 28 d., 1969 m., 21 VALANDĄ.

Bilietus būtina reikla įsigyti iš anksto. Galima užsisakyti telefonais.

V. Misiūnas 60-2830, A. Misiūnas 60.0402, D. Bražionis 60-0928, B. Daratėnas 60-3834, A. Katinas 60-4103.

Ši vakarienė vyksta pagal L. C. iš anksto sudarytą metinį parengimų kalendorių.

Arg. L. C. Valdyba.

S.L.A. 55 METŲ SUKAKTYJE LIEPOS MĖN. PROGRAMA

Liepos 5 d. — Šokių Vakaras LUA. Žiemos karnavalai.

Liepos 9 d. — Šv. Mišios už visus mirusius narius Aušros Vartų liet. bažnyčioje. Po to mirusiųjų pagerbimas ir vainiko uždėjimas prie liet. kryžiaus.

Liepos 12 d. — Metinė švenčė. Minėjimas Dr. V. Kudirkos salėje. Programoje liet. organizacijų ir spaudos sveikinimai, Mažųjų Ansamblis ir kt. Šokiai prie orkestro.

Liepos 19 d. — Truco varžybos tarp visų liet. draugijų Po lošimo premijų įteikimas ir vakarienė.

Liepos 26 d. — Metinė Vakarienė. Organizuoja 1-mas skyrius. Trumpa programa. Šokiams gros orkestras Sans-Souci.

S.L.A. Valdyba.

Birželio mėn. 22 dieną Lietuvių Parapijos patalpose vyks

TRAGIŠKŲJŲ DIENŲ IR LIETUVIŲ SUKILIMO PAMINĖJIMAS

Programoje:

10.00 val. pamaldos už žuvusius už Lietuvos laisvę.

11.00 val. vainiko padėjimas prie liet. kryžiaus

11.30 val. iškilmingas aktas Lietuvių salione su atitinkama programa.

Visi lietuviai patriotai kviečiami atsilankyti.

Arg. Liet. Bendruomenės Krašto Valdyba
ir Lietuvai Išlaisvinti Centras.

• Jau yra oficialiai paskelbtas planas pirmųjų astronautų nusileidimui mėnulio paviršiuje. Tai įvyks sekmadienį, liepos 20 dieną. 18.30 val. Neil Armstrong ir Edwin Aldrin bus pirmieji žmonės, kurie "pasivaikščios" mėnulyje.

• Birželio 2 d. Montevidejū įvyko neramumai ir smarkūs susidurimai su policija. Daug sužeistų ir daug suimtų. Susirėmimo vieta — El Cerro priemiestis.

• Iš viso pasaulyje įvyko 125 širdžių perkėlimai, iš jų vos vienas Sov. Sąjungoje.

• Birželio 15 d. Prancūzijoje įvyksta prezidento rinkimai. Yra du rimti kandidatai — Jurgis Pompidou de Gaulle pramatytas jo vieai užimti Senato pirminkas ir laikinasis resp. prez. Alain Poger — krikšč. demokr. atstovas.

• Kaip praneša miestelio, kuriame atsitraukęs gyvena de Gaulle, pašto viršininkas, de Gaulliui įteikta per šį laiką 28.000 laiškų. Daugiausia juos siunčia jo simpatizantai ir jo partijos žmonės.

• Čekoslovakų spauda jaučiama viso pasaulio komunistų kongrese Maskvoje, kur Čekoslovakijos komun. partijos atstovai "pateisino" rusų invaziją Čekoslovakijon.

• Šiaurės Amerikos vyriausybė numato atitraukti 50.000 vyrų iš Vietnamo. Niksonas tikisi to paties žesto ir iš komunistų pusės. Tokioj formoj manoma baigti karą. Kariuomenė būtų pradėta evakuoti rugsėjo mėn.

• Sąryšyje su paskutiniaisiais neramumai, atsistatydino visas Argentinos ministerių kabinetas. Prezidentas Ongania mano sudaryti naujų žmonių kabinetą.

Okupuotoje LIETUVOJE

LIETUVOJE NAIKINAMU KUNIGAI

Jau senai žinoma, kad Maskvos komunistinis režimas leidžia visai Lietuvai per metus pašvęsti tik penkis naujus kunigus. Gi miršta per metus apie 30 kunigų. Parapijų aptarnavimui surinkti jau ir invalidai, tačiau ir jų permaža. Jau ne vienas kunigas aptarnauja po dvi parapijas. Penkios dijecezijos turi tik du pusiau laisvius vyskopus, o kiti du jau senai izoliuoti namų arešte. Maskvai tačiau ir tokia Katalikų Bažnyčia Lietuvoje vis dar atrodo perstipri. Maskvos įsakyta kunigams Tamulevičiui ir Zdepskiui "atsaukti darbo leidimai" — uždrausta eiti kunigo pareigas, o įsakyta per 24 valandas susirasti civilinį darbą arba važiuoti į darbo koncentracijos stovyklą. Garliavos klebonui, kuris aptarnauja ir Išlaugo parapiją, keliama byla už Sovietų santvarkos šmeižimą, kad jis su eile kitų kunigų kreipėsi į Maskvą prašydam leisti Lietuvoje pašvęsti daugiau kunigų, nes kandidatų į Kunigų Seminariją netrūksta. Šis prašymas skaitomas nusikaltimu. O SSSR prezidentas dar neseniai prisipašė Popiežių Paulių VI būti priimtu audijencijoje, kad papasakojus, kad SSSR yra laisva visokia religija ir Katalikų Bažnyčia.

+ V. Brizgys.

• Justui Paleckiiui 70 metų sukakties proga, Maskva suteikė "Socialinio darbo didvyrio" vardą; drauge jam buvo įteiktas Lenino ordinas su "Piautuvo ir kūjo" medaliu. Tuo rusai atsitėsi jam už pagalbą prijungiant Lietuvą prie Rusijos.

• Vilniaus universiteto biblioteka yra seniausia ne tik okupuotoje Lietuvoje, bet ir visoje Sovietų Sąjungoje. Ateinančiais metais ji švęs 400 metų sukaktį. Šiuo metu joje yra apie 2,5 milij. knygų.

• Vinco Putino - Mykolaičio vardu pavadinta Marjampolės - Kapsuko vidurinė mokykla - internatas. Jos literatūrinis būrelis organizuoja rašytojo muziejų, kuriame bus sutelkti eksponatai apie rašytojo vaikystę, mokslininko dienas ir pirmuosius literatūrinius žingsnius. Kūrybingiausia klasė gauna teisę pasikabinti rašytojo portretą. V. Putinas šioje mokykloje mokėsi ir pradėjo rašyti.

• Rašytojas Juozas Paukštelis sukako 70 metų amž. Parašė virš 12 veikalų. Jo kūrybinė stiprybė glūdi kaimo buitės vaizdavime. Už "Kaimynus" (iki šiol geriausia laikomas Paukštelio romanas) 1939 m. gavo Katalikų Veikimo Centro premiją. Šiuo metu išleido Vilniuje romaną "Čia mūsų namai" paskutinė dalis trilogijos kuriai priklauso: "Jaunystė" (1959) ir "Netekėk saulele"

(1963). Pildylamas visus partijos linijos reikalavimus, J. Paukštelis aprašo šiame veikale kolchozo gyvenimą. Dažnu atveju kalba gana atvirai apie kolūkių padėtį, jų netvarką ir kolūkiečių skurdą.

• Šiais metais suėjo 100 metų nuo žymaus mūsų muziko ir kompozitoriaus Juozo Naujalio gimimo. Gimęs prieš šimtą metų balandžio 10 d. Raudondvaryje. Ilgą laiką buvo Kauno katedros vargonininkas. Jo suorganizuotoje muzikos mokykloje, mokėsi daug mokinių, kai kurie iš jų buvo žnami muzikai kaip pav. Štarka, Šimkus, Kačianauskas. Vanagaitis ir mūsų Vaclovas Ry mavičius. Naujalis buvo Kauno konservatorijos steigėjas, jos direktorium ir mokytoju vargonų klasėje. Yra daug sukūręs bažnytinės muzikos dalyku. Parašė 9 mišas. Paskutinės mišios yra parašytos Lietuvos tautiniam eu charistišiam kongresui. Komponavo Maironio eilėraščius: Jau slava! sukilo, Lietuva brangi ir tt. Išleido keletą giesmyių, dainų rinkinį chorams ir solo. Mirė 1934 m. Kaune.

• J. Marcinkevičiaus parašyta drama "Mindaugas" statoma Vilniaus dramos teatre turi nepaprastą pasisekimą, kaip joks kitas veikalas po karo nėra turėjęs. Bilietų į vaidinimą negalima gauti. Užsakoma tik per įstaigas 2 — 3 mėn. pirmyn. Nei knygos negalima gauti pirkti. Tas parodo, kad lietuvioose, nežiūrint grūdumo rusicizmo, yra gyva tėvynės ir jos praeities meilė.

NAUJAS LIETUVIS VYSKUPAS

Popiežius Povilas VI paskyrė naują lietuvių vyskupą — pralotą Antaną Desknį, šiuo metu gyvenantį Š. Amerikoje, San Louis lietuvių parapijos kleboną. Vysk. A. Deksnys bus Europos (Vakarų Europos) lietuvių vyskupas. Jis užims a.a. vysk. V. Brazio vietą. Vyskupo konsekracija bus šio mėnesio 15 dieną šv. Petro katedroje, Belleville, Ill.

Konsekracija praves apašt. delegatas J. Valstybėms arkiv. Raimondi asistuojant vysk. Albert. Zuroweste ir vysk. V. Brizgiui. Vysk. A. Deksnys prieš keletą mėn. buvo apsilankęs Argentinoje. Plačiau apie jį duosime kit. Nr.

LIETUVIAI K visame Pasaulyje

• BALFas lietuvių šalpos organizacija, atšventė savo veiklos 25 metų sukaktį. BALFas per 25 metus yra panaudojęs apie 10 milijonų dolerių, iš kurių viena milijoną suaukavo lietuviai. Karo metu daug buvo sušėlpta lietuvių atsidurusių pabėgėlių stovyklose. Šiuo metu šalpa vygdama daugiausia siuntiniais siunčiant už geležinės uždangos. Tenka mokėti maito sovietų valdžiai tiek, kiek kainuoja siunčiami daiktai. Taip pat Balfas yra daug padėjęs studentams.

• Lietuvių Fondas paskirstė pelną. Šias metais LF pasiekęs 500.000 dol. Iš tos sumos gauta 28.000 dol. pelną paskirstė sekančiai: stipendijos lituanistinėm studijom — 5.800 dol., grožinei literatūrai — 2.200 dol., švietimui ir lituanistinėm mokyklom — 10.150 dol., periodinei spaudai — 3.050 dol., mokslo veikalų paruošimui ir leidimui — 6.800 dol.

LF jau veikia septynerius metus. 1962 m. Fondas lietuviškiems reikalams paskyrė 1.200 dol. Kai bus Fonde milijonas, prie ko einama, lietuviškiems rei-

kalams atiteks apie 70.000 dol. Verta pagalvoti įsteigti ir pas mus panašų fondą.

• Didž. Britanijoje lankantis Kosyginui, lietuviai vieni arba su kitų pavergtų tautų atstovais piketavo ir kitokiais būdais protestavo Londone ir kituose miestuose. Įvykius pažymėjo britų spauda ir televizija ir radijas. Televizijoj paaikškinimus davė du lietuviai.

• Čikagoje Lietuvių Televizijos Valandėlė, vad. "Lithuanian TV", po kelių mėn. pertraukos vėl atgaivinta. Programai vadovauja Tolius Šlutas.

• Česlovas Liutikas gyvenęs N. Zelandijoje atlieka didelį lietuvišką darbą, paneigdamas komunistų propogandos melus ir išaiškindamas tikrąją padėtį, kurioje yra šandie Lietuva ir kiti Baltijos kraštai. Č. Liutikas, būdamas Baltijos tautų klubo pirminku, pasiuntė raštus daugeliui diplomatų ir N. Zelandijos parlamento nariams apie tų tautų sunkią padėtį rusų okupacijoje. Č. Liutikas yra po II pas. karo ten atsiduręs taip toli nuo Lietuvos.

DR. J. BASANA VIČIUS

NEUŽMIROTAS BULGARIJŲ

Kaip žinome, dr. J. Basanavičius, mūsų tautos atgimimo patriarchas, išstius 25 metus (1879 — 1905) išgyveno Bulgarijoje, dirbdamas ten gydytojo darbą. Jo rūpečiu ten Lomo mieste buvo įsteigta ligoninė; jis įgyvendino savo paruoštas sanitarines instrukcijas, privertė gyventojus statyti krosnis su kaminu, paruošė stambią etnografinę studiją "Lomohijata okra", pirmąjį mokslo darbą apie bulgarų liaudies mediciną — "Bulgarska bilka". Bulgariai jį laiko savo archeologijos pradininku, nes jis pirmas pradėjo tyrinėti bulgarų senosios kultūros paminklus. Kiek seniau jis įrodė, kad bulgarai nėra mongolų tauta, kaip anksčiau buvo teigiama. Gyvendamas Varnos uoste, sudarė projektą paversti Varną kurortu. Suplanavo ten ir jūros tilta, o našų j mūsiškį Palangoje.

Bulgariai jo nuopelnų nepamiršo. Didžiausia Lomo miesto gatvė pavadinta dr. Jono Basanavičiaus vardu. Kita jo vardo gatvė yra Varnos kurorte. Varnos muziejus taip pat pavadintas Basanavičiaus vardu; jame kabo ir jo portretas. Varnos kurortas, kuriuo rūpinosi Basanavičius išaugo į Juodosios Jūros karalaite. Kiekvienais metais jį aplanko 6 milij. turistų. Malonu girdėti, kad jame Jūros parke bus pastatytas dr. Basanavičiaus paminklinis biustas, o taip pat besikuriantis archeologijos muziejus bus pavadintas jo vardu. Bulgarų tauta tinkamai pagerbė daug gero jai padariusį mūsų tautietį.

• Klystame mes visi, tik kiekvienas kitaip.

ARGENTINOS LIETUVIŲ SENELIŲ ŽIDINYS

Skelbiamas plačiai lietuvių visuomenės žin'ai A. L. Senelių Židinio bendras suglaustas balansas pelno, ir nuostolių apyskaita ir kasos apyvarta nuo pradžios t.y. nuo 1965 metų gegužės mėn. 1 d. iki 1968 m. gruodžio mėn. 31 d. Daviniai paimti iš sąskaitybės knygų, vedamų pagal Argentinos nustatytą sąskaitybės įstatymų.

Norintiems smulkesnių žinių, mielai bus patiektos visos sąskaitybės knygos, dokumentai ir apyskaitos.

L. Ryselils.

Aig. Lietuvių Senelių Židinio knygvedys.

ARG. LIET. SENELIŲ ŽIDINIO BENDRAS SUGLAUSTAS BALANSAS — 1968 m. gruodžio mėn. 31 dienai.

A K T Y V A S

Zemės sklypai:

2 žemės sklypai Nr. 45 ir 46, kvartalas (manzana) B 17.32 mtr. pločio ir 65.40 mtr. ilgio — 1133 kvadr. metrų bendro ploto, gatvė Quintana 1254, Adroque, Prov. Bs. As. Pirkimo kaina \$ 300.000,-

Pastatai:

1 kambarys iš plytų 4.70 x 5.20 mtr., 2 kambarukai. 1 virtuvėlė ir 1 sandėliukas iš mišrios medžiagos, bendro ploto 54 kv. metrai ir 1 išeinamoji 1 x 1.60 mtr. iš plytų.

Pirkimo kaina \$ 210.000,-
Amortizacija (turto nupigini-nimas dėl nusidevėjimo) 10 % „ 21.000,- \$ 189.000,-

Baldai ir reikmenys:

Pirkimo kaina \$ 13.848,-
Amortizacija 10 % „ 1.385,- \$ 12.463,-

Gyvais pinigais:

A.L.O.S. Tarybos kasoje \$ 242.314,-
A. L. Senelių Židinio kasoje „ 9.720,- \$ 252.034,-
\$ 753.497,-

P A S Y V A S

A. L. Senelių Židinio kapitalas \$ 753.497,-

PELNO IR NUOSTOLIŲ APYSKAITA nuo 1965 m. gegužės m. 1 d. iki 1968 m. gruodžio m. 31 d.

P A J A M O S

Aukos \$ 772.039,-
Narių mėnesiniai mokesčiai „ 108.200,-
Parengimų pajamos „ 123.780,-
\$ 1.004.019,-

I Š L A I D O S

Amortizacija:

a) Pastatų \$ 21.000,-
b) Baldų ir reikmenų „ 1.385,- \$ 22.385,-

Administracijos išlaidos:

a) Pirmųjų nuosavybės dokumentų sudarymas (L. de Zamora vyskupijos vardu) \$ 8.700,-
b) Perkraustymas p-lės Julės Skurauskaitės „ 1.500,-
c) Elektros šviesa „ 3.537,-
d) Gazas „ 2.890,-
e) Knygos (sąskaitybės) ir spaus-tuvė „ 11.450,- \$ 28.077,-

Pastatų pataisa:

a) Statybos medžiaga \$ 36.528,-
a) Darbas „ 17.369,- \$ 53.897,-

Moskesčiai:

a) Gatvės grindimas \$ 83.440,-
b) Vandens tiekimas (obr. Sanit.) „ 5.880,-
c) Gatvės apšvietimas ir valymas „ 3.000,-
d) 1 % nuo nuosavybės vertės „ 1.580,- \$ 93.900,-

Ivairios išlaidos:

Parengimų išlaidos \$ 52.263,-

Viso išlaidų \$ 250.522,-
Apyvartos pelnas „ 753.497,-

\$ 1.004.019,-

FERRETERIA — BAZAR — ELECTRICIDAD

KAZLAUSKAS Hnos.

Medžiagos statybai ir elektros įrengimams
Namų apyvokos dalykai

Valentin Alsina 1599

T. E. 208-4067

Moteries ir GYVENIMAS

LIETUVOS SUKILIMAI IR MOTERYS

Lietuva pergyveno nė vieną sukilimą ir visų tikslas — išsivaduoti iš rusų jungo, išsikvoti laisvę. Praeitais metais suėjo 200 metų nuo pirmojo sukilimo prieš rusus (1768 m.). Dar prieš bendrą Lietuvos - Lenkijos padalinimą rusai ėmė šeiminkauti mūsų krašte. Sukilėliai buvo išblaškyti, daug žuvusių. Pasekoje — pirmasis Lietuvos — Lenkijos padalinimas (1772 m.). Po to 1793 m. įvyko antras padalinimas, o 1794 m. sukilo kovotojai už laisvę dviejų lietuvių — Tado Kosčiūškos ir Jokūbo Jasinsko vadovaujami. Bet heroiškas žygis nusikratyti okupantų vėl nepavyko. Trečias Lietuvos padalinimas atidavė visą Lietuvą rusų priespaudai.

1831 m. ir 1863 m. sukilimai atnešė daug aukų, daug Sibiro trėmimų ir didesnę priespaudą.

Kalbant apie tų laikų įvykius, negalime žiūrėti mūsų laikų akimis. Tai nebuvo dar sąmoninga kova už Lietuvos nepriklausomybę. Tuometiniai žviesuoliai turėjo tik vieną tikslą — atgauti laisvę, nusikratyti okupanto. Nepriklausomybės idėja jau ryškiai pribrendo 1918 m. kovose.

1941 metų sukilimas jau turėjo visai kitą veidą. Nepriklausoma Lietuva išaugino naujus žmones, kurie jau aiškiai apsisprendė valstybingumo ir tautiškumo idejose. Turėjome jauną valstybę, kurioje viskas bujoje žydėjo.

Jaunimas jautėsi laimingas, seniai tik prisiminimuose nupaskodavo "anuos sunkius laikus". Ir štai kaimyno klasta ir melu — vėl užgulė sunki priespaudos ranka. Ir kokia ji buvo sunki pripratusiam laisvę gyventi. Užtat atsiradus progai laisvei atgauti — visa Lietuva sukilo, išvalė kraštą nuo okupanto, taip,

baudė — minios lietuvių iškeleliavo į Sibirą.

Partizanų kovos — tai kažkas nepaprasto. Mažos tautos vyrų išsilaukė miškuose kuo ne dešimtį metų ir rusai nieko negalėjo padaryti, nes visas kraštas buvo su jais. Reikėjo panaudoti melą ir klastą, ir atsigabenti iš Rusijos gilumos didžiulę armi-

kad atėję vokiečiai neturėjo reikalo nei šūvio paleisti. Bet žiuriai rusas ir už šį sukilimą nu-

ją su pačiu žiauriausiu generolu, kad pagaliau išvyti lietuvių patriotą iš miškų (ir jį nužudyti), o

visą kraštą dar labiau prispausti.

Kalbant apie sukilimus, reikia nepamiršti, kad moterys juose taip pat aktyviai dalyvaudavo, tik, deja, daugelių jų vardai liko užmirštyje. Pralaimėjus sukilimą buvo pavojinga bet kur minėti jų pavardes. Apie kai kurias bajoraites yra išlikusių žinių jau retuose šiandienų leidiniuose pav. žinome apie sukilėlių vadę Emiliją Platerytę, Mariją Rašnavičiūtę, Antuanetę Tamašauskaitę (1831 m. sukilimas).

Bet kas prisimena apie tas lietuvautes kaimietes, kurios, anot laikininkų žodžių, būriais sudavė kaimo gale sukilėlių dalinius su maistu ir gėrimu, kurios dar patrankoms gaudžiant kautynių lauke jau bėgo gelbėti su žėistųjų, nešė juos į savo šiuo dine pastogę slaugė, gydė, pasveikusius aprenždavo savo brolių ir vyrų drabužiais ir lydėdavo į saugesnę vietą. Jas dabar niekas nepamiršta, o šios herojės vertos pagarbos ir dėkingumo.

1941 m. sukilime, moterys jau eina petyš į petį su vyru. Jos yra gailestingos seserys, gydytojos, ryšininkės ir net šnipės. Kartais jos ryžtasi ten praeiti, kur vyrui yra sunku. Partizanų kovose jos šalia vyrų su šautuvu ir granatomis apsiginklavusios kovoja ir žūsta. Pagarba ioms.

ZODŽIAI RETI, BET LIETUVIŠKI

Liauša — apsilaidėlis, liurbis, žioplys. Toks jau, mat liauša iš jo — kas tik nenori, tas jo nepruošia. Nebūk liauša, būk sukatas.

Liaušas — bulvės, buroko žievė. Atkasė bulves, rado vienus liaušus — pelės išėdė.

Liaušinti — nerangiai eiti. Kur liaušini lūpą paleidęs, liaušytu, ar nesakiau, kad ten nešk!

Lydės — lenktynės: Netrukus atėjo paukščiams lydžių galas,

nes erelis viršų gavo.

Lydusonis — senovės lietuvių kunigas. Lydusonyš — nuo žodžio lydėti, kurie palaidosena mirusiųjų rūpinasi.

PSICHOLOGINĖS VĖŽIO PRIEŽASTYS

Philadelfijoje, Jeffersono vardo kolegijos psichiatrijos skyriaus profesorius spaudos konferencijoje pareiškė, jog jau esą nustatyta, kad vėžio atsiradimas žmogaus organizme pareina nuo psichinių pergyvenimų, nuo vienišumo, nuo desperacijos, nuo depresijos bei liūdesio, nuo beviltiškos būklės, nuo smarkaus pykčio jma žmogaus organizme rastis jam svetimos cėlės. Taigi, tie nemalonūs psichiniai išgyvenimai yra lyg įvadu į vėžio cėlių atsiradimą, o iš to piktybiniai augliai.

Šitas pareiškimas buvo paremtas moksliniais patyrimais ne vien Philadelfijos gydytojų ir kitu specialistų, bet ir kitų JAV universitetų tyrimų daviniais. Tačiau neatrodo, kad psichiniai išgyvenimai būtų pagrindinė ir vienintelė vėžio ligos atsiradimo priežastis.

KAD BENT DEŠIMT TOKIŲ BŪTŲ...

Vienas asmuo per nepilnus dešimt metų (1 rugsėjo 49 — 1 vasario 69) yra surinkęs lietuviškas reikalams 64.234.800 pežų arba 183.528 dolerius ir pasiuntęs: Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje 138.420 dol., Saleziečių gimnazijai Italijoje 39.773 dol., Punsko gimn. Lietuvos Suvalkijoje, Lenkijos valdžioje esančiai, 2530 dol., Vargo mokykloms Vokietijoje 1560 ir prel. V. Mincevičiui 1245 d. spaudos ir kitoms lietuviškas darbams. Kas yra tas asmuo? — Tai kun. Benediktas Sugintas, JAV gegužės 4 d. atšventęs savo auksinę, 50 metų. kunigystės sukaktį.

KELIONĖS PASTABOS Nr. 6

VIRTINĖS LEMPUČIŲ KVIEČIA

Automobilių pardavėjų visur pilna. Nesakant "kas keli žingsniai", bet kas keleta kvartalų visados pamatysi monotonišką, nuobodžią jų "iškabą" — šimtai elektros lempučių, įvairiaspalvių, virtinėmis, šniūrais žerinių kviečia pasidaryti nauju automobilio savininku ar iškeisti turimą. Kasmet parduodama virš 12 milj. automobilių — naujų ir vartotų. Taigi, ir pardavėjų turi būti tūkstančiai.

Vartotų skalė plačiausia. Paimi laikraštį ir gali rinktis markes, modelius, metus, kainas. Štai siūlo Fordą 67 už porą tūkstančių, Chevrolet 54 už 95 dol., Volkswagen 63 už penkšimtę ir t.t. Kiekvienai kišenei ir kiekvienam skoniui.

Čikagoje, kaip viskas kiek pigiau, taip ir automobiliai (nauji, ten ir Detroito — jų gamybos centre) pora šimtų dolerių kainuoja pigiau. Tiek maždaug atseina jų nūgabenimas į tolimesnes vietas — Los Angeles, Florida, El Paso.

KODĖL ARGENTINOJE BRANGIAU?

Čia automobilių fabriko darbininkas neuždirba nė pusės to, ką Š. Amerikoje gauna tokiam pat darbe. Kodėl čia pagamintas automobilis brangesnis? Štai keletas priežasčių. Čia automobilis skaitomas prabangos dalykas (nebūki ponu važiuoti autobusu, kolektyvū) ir apkraunamas dideliais mokesčiais. Jie prašoka trečdalį kainos. Ten skaitomas pirmojo reikalingumo dalyku, beveik kaip kelnės ar batai. Čia veikia septyni automobilių fabriakai ir nepagamina 200.000 mašinų per metus, ten yra keturi ir pagamina netoli 20 milijonų. Čia automobilius pradėjo gaminti Frondizi laiku, ten — pereito šimtmečio pabaigoje.

BEDARBIŲ TIEK, KIEK LIETUVOJE GYVENTOJŲ

Ten viskas milijonais, taigi ir bedarbių skaičiai. Mažiau dviejų milijonų niekad nebūna, o dažnai prašoka ir tris. Ir tie milijonai, kitų kraštų gyventojams skaitant apie juos, kelia baimę ir nuostabą. Tokia bedarbė JAV-se?

Šiuo metu dirbančiųjų skaičius JAV-se siekia netoli 90 milj., o bedarbių pereitų metų pabaigoje buvo

tik 3% — apie 2.700.000. Kartais pašoka iki 4 ar 5%.

Kas sudaro tą milžinišką bedarbių armiją? — Apie trečdalis jų yra negrai. Kitą trečdalį sudaro sezoniniai darbininkai. Pav. sodininkystėje tik apie penktadalis yra nuolatinis darbininkų, o kiti tik derliui nuimti. Tas pats su bulvių, medvilnės derliumi, kaip panašiai ir su kitomis ūkio šakomis. Dauguma kurortų pilnų personalą turi tik vasaros mėnesiais, išskyrus Miami pliažus. Mūrininkai tik pietinėse valstijose dirba pilnus metus.

Dalį bedarbių sudaro laikinai atleisti iš darbo. Kiti nedirba, nes jiems "neužsimoka" — prižiūri savo išnuomotą namą, daržą, net virtuvę. Pav. žmoną gydytoja, turi porą tūkstančių algos, jeigu vyras dirbs, tada labai daug mokesčių valdžia paima. Taip iš vėnos algos geriau pragyvena negu iš dviejų.

KAIP GYVENA BEDARBAI?

Sezoniniai darbininkai turi specialias darbo sutartis. Jų atlyginimai yra aukštesni negu nuolatinis darbininkų. Kurie taupo, lengvai gali pragyventi nedarbo mėnesius. Kitose šalyse svarbiausia problema — maistas. Š. Amerikoje tai menkiausia. Pagal Jungtinių Tautų statistiką JAV-se dirbantieji maistui išleidžia 17% savo pajamų, Prancūzijoje — 48%, Rusijoje — 56%. Argentinos darbininkas paklaustas — "kiek % savo uždarbio išleidi maistui?", paprastai atsako — "no me alcanza" — neužtenka. Be abejo, čia maisto išlaidos padidėja dėl daugumos šeiminių netaupumo, įprasto anais laikais, kad mėsa, svarbiausias maisto produktas, buvo "už nieką".

"NEDARBO BIZNIS"

—Dirbau viename Bostono fabrike, — pasakoja vienas S. Monica, Cal., lietuvis. Vieną laikotarpį darbas labai sumažėjo. Pradėjo atleidinėti darbininkus. Skyriaus viršininko paprašiau, kad ir mane prie atleidinamųjų prirašytų. Ir atleido. Tada geriausias Bostono rajone nusipirkau blogiausią namą. Bedarbio pašalpą, apie 60% atlyginimo, gavau per 6 mėnesius. Per tą laiką aptvarkiau tą namą, pagražinau ir pardaviau su geru pelnu. Persikėliau su šeima į Kaliforniją, S. Monica, ir čia gerai verčiuosi namų bazniu.

Ir daug tokių atvejų. Gauna bedarbio pašalpą ir turi kitą darbėlį keletą valandų per dieną. Toks "be-

darbis" surenka daugiau negu kitas dirbantis, bet jis į bedarbių statistiką jau įtrauktas.

KAIP DARBININKĄ ATLEIDŽIA?

Čia

—Argentinoje lengviau nuversti prezidentą, negu įsisenėjusį darbininką atleisti iš darbo, — vienas teisininkas sako. Čia kiekvienas darbininkas žino, kad jis po trijų mėnesių darbo jau beveik "nepajudina mas". O pamėginkite atleisti išdirbusį 15 ar 20 metų! "Kodėl ne? Atleiskite — sako darbdaviui — Sumokėkite viską priklausau ir išeinu". O kas tas viskas? Tai keli mėnesiniai atlyginimai už "atleidimo nepranešimą iš anksto", indemnizacija, tam tikra suma už kiekvienus išdirbtus metus, už vaikus, žmoną, už nepasinaudotas atostogas, už dirbtą šventą dieną ir t.t. Je pusėje advokatai, įstatymai, visų instancijų teisėjai, liudininkai, sąžinė, humaniškas ir kiti principai. Žodžiu, darbdaviui iš kišenės milijonas ar netoli to. Čia įstatymai apsaugo daugiau blogą darbininką, nes gerą saugo darbdavys.

Ir ten

Š. Amerikoje darbdavys pasirenka vieną iš dviejų — arba pasako, kad už 15 dienų "nėra darbo", arba užmoka tas 15 dienų ir "eiki namo". Jokių kitų išlaidų. Bet atleistas tuojau gauna anksčiau minėtą bedarbio pašalpą ir darbo įstaiga jam ieško darbo "panašiose sąlygose". Tačiau atleistas gali priekaištauti, kad ar per toli nuo jo namų, ar ne jo srities darbas, ar sveikatai kenksmingas. Prieš baigiantis 6 mėnesiams jeina, bet elgiasi taip, kad vėl jį atleistų. Pagaliau, toks gali atsirasti ir bedarbių be pašalpos eilėse.

RATAS TURI SUKTIŠ

Fabriko mašina turi atlikti savo paskirtį, kiekvienas ratelis turi sukti. Darbininko pajėgumas taip pat apskaičiuota. Jis turi padaryti paskirtą darbą per paskirtą laiką. Du trys nesugebantieji ar simulantai trugdys įmonės darbą, pakels gamybos kaštus, o šie padidins gaminio kainą. Fabriko uždarbio nuosimčiai nepalyginamai žemesni negu Argentinoje. Brangesnis gaminyš bus nukonkuruotas kito fabriko pigesniojo ir praras užsienio rinką.

BIRŽELY VYRAI SUKILO

Dar tebebuvom apsvaigę džiaugsmu dėl Vilniaus atgavimo kai pritrėkė žinia, kad rusai įteikė ultimatumą, reikalaudami įsileisti Raud. Armiją Lietuvos nepriklausomybei "apsaugoti". Tur būt nebuvo tokio būkagalvio, kuris būtų nesupratęs, kad tai reiškė karinę okupaciją ir Lietuvos nepriklausomybės likvidavimą. Užvirė kraujas: GINTIS!

Žinojom, kad negalėsime atsispirti raudonųjų masėms, žinojom, kad daug mūsų kristų — supratom, jog, vilties, žiburėlis kad mums kas padėtų, menkutis. Negąsdino tas mūsų: dantis sukaudė, viskam pasiryžė, viską palikę ėjome Vilniuje į gatves ir klausėm garsiakalbių, kada pasigirs vadų įsakymai eiti paimti ginklus ir stoti kovon.

Kovoti, žūti, parodyti pasauliui, jog mus užgrobė brutala jėga. Tačiau garsiakalbiai teprašė laikytis ramiai, vengti išsišokimų. Gniaužėm kumštis — ir taip pirmiesčiuose pasigirdo keistas, nepažįstamas dundsys — artėjo — ėmė drebėti, dejuoti Vilniaus gatvių grindinyse: lyg mirties šliužai ropuotų tankai.

Pasijutom visų apleisti, atiduoti raudonojo grobuonio malonei. Verkėm gatvėse. Verkė lietuviai ir lenkai. R. Armija slinko skubėjo į Vakarus ir matė žmonių skausmo ašaras.

vės pakraščiuose, beveik tankų vikšrų liečiamus.

Okupuoti. Nepažinom Sovietų Sąjungos komunistų (bolševikų) partijos, jų darbų, metodų, rusėjo viltis, kad gal bus galima susikalbėti, nors šį tą išgelbėti. Tada dar ir bolševikų laikėm žmogum. Tačiau skaudus pažinimas greitai artėjo: suklastoti rinkimai, uždarytos organizacijos, ištuštintos krautuvės; vagių paleidimas iš kalėjimų, vadinant juos politiniais kalniais - fašistų kankiniais; naktimis ėmė siausti enkavedistai - politinė policija, kalėjimai sausakimšai prigrusti žmonių, kalėjimų langai užkalti lentomis, sklido baugios žinios, apie kankinimus, sušaudymus, kol birželio mėnesį raudonasis plėšikas nusiėmė kaukę: prasidėjo ne sapne nesapnuotas, niekad negardėtas masinis tremimas Sibiran, atviras tautos žudymas. Komunistas Pabaltijo tautas pasmerkė mirčiai.

Išmokom tylėti, svarstyti kiekvieną žodį, saugotis. Vienintėlė mūsų išsigelbėjimo viltis švietė galimas vokiečių rusų karas. Nors Hitleris ir buvo pasitašęs su Stalinu nepuolimo sutartį, įgalinusi rusams užgrobti Pabaltijį ir Stalinas rėmė savo "rudąjį brolių", tačiau niekas neabejojom, kad "broliai" prie pirmos

mui įsakymas — šūkis buvo: stengtis išsilaikyti Lietuvoje ligi greitos vokiečių — rusų karo pradžios ir padėti kitiems gelbėtis. Kas tik jautė sau pavojų, ne naktį namuose, slapstėsi miškuose, javų laukuose. Sužinoję, kad kam grėšia suėmimas

šautuvus, atminėjo diržus su šoviniais. Užvirė kova. Mūsų partizanai skubėjo užimti strateginiai svarbius punktus, kaip radio stotį, geležinkelį, tiltus.

Atėjo išsilaisvinimo kovos momentas. Birželį vyrai sukilo. Rinosi jauni ir seni. Įstaigų tarnau-

greitai ir skaudžiai apsvylėme. Kai frontas jau buvo toli rytuose už Lietuvos ribų, vokiečiai sukilėliams pranešė, kad Hitleris mums, kaip geriems kariams, suteikia garbę apsvilkkti SS dalinių uniforma. Tačiau mums jau teko pamatyti vokiečių kruvinus darbus, kitos rasės žmonių naikinimą, tad su pasibiaurėjimu atsakėm: Nė!

Esam Lietuvos kariai, norim vilkėti savo uniformą ir ginti savo tautą.

Tada atėjo ultimatumas: priimam SS uniformą arba pasiduodam vokiečiams. Gavom iš savo vadų įsakymą niekur neišeiti iš rajono ir būti viskam pasiruošusiems. Padėtis įtempta, nerimas. Po ilgų derybų turėjome iki 12 val. padėti ginklus ir vokiečiai tada leidžia mums išsiskirstyti.

Ilgą eilę išsirikiavom aikštėj. Lioj pusės stiebo nuleidžiama mūsų trispalvė — dar mūsų kritusiųjų neišdžiuvęs kraujas tebe-garuoja iš žemės, o tautą vėl užgulė skausmas, nežinia. Susijaudinęs vadas kalba, paskui dedam ginklus į kruvą. Grubios darbininkų, ūkininkų rankos pakelia šautuvą, bučiuoja, švininiu žngniu eina pirmyn, deda kruvon, grįžta atgal...

Ne visus ginklus gavo vokiečiai: turėjome pasislėpę automatus, pistoletų, granatų. Gal ateis kita proga laisvei iškovoti.

Birželio sukilėliai padarė tai ko nedrįso padaryti prieš metus mūsų vadai. Sukilėliai ne tik daug žmonių išgelbėjo nuo žudynių, bet ir savo masiniu sukilimu parodė pasauliui, kad komunistai melavo, skelbdami Lietuvą savo noru prie sovietų prisijungus. O atmesdami Hitlerio siūlomą "garbę", parodė, kad lietuviai nėra kokie vėjo nešiojami šapeliai, kuriais raudoni ar rudi užkariautojai gali žaisti, bet žmonės tvirto nusistatymo, aiškių principų, turintieji drąsos savo nusistatymą ir prieš didesnę galybę ginti.

Nusivylė lietuvius tiek Rytais tiek Vakaris — iš abiejų pusių atėjo žmonės be dvasios, nutolę nuo Dievo. Abu ėjo grobdami, naikindami, žudydami. Mums paliko tik kančia. Tačiau šitame kančių kely, radom neįvertinamai brangią patirtį, kad vienintėliai galima pagalba, tegalime rasti pas Dievą.

Praeitą šimtmečio tautos žadintojai kreipė akis į praeitį: "... iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia..." Šiandien galime sakyti "iš tautos kankinių kraujo, tavo sūnūs te stiprybę semia". **Pov. Mačern's.**

Lietuviška grūčia — iš jos išėjo savanoriai, sukilėliai ir partizanai.

skubėdavom pranešti. Ne kartą moterys ar merginos naktį ir net audrai siaučiant, saugodamiesi komunistų agentų, lyg vaiduoklių šešėliai skubėdavo su pranešimu. Viena baimė telydėdavo — nepavėluoti!

Kas nerizikavo savo gyvybės už kitus?

Tiemimams prasidėjus, slinko baisios siaubos dienos, slėgdavo nepakeliamos naktys — su nakties tamsa visomis gatvėmis, visais keliais imdavo burbėti sunkvežimiai su enkevedistais. Atsigulė su įtemptais nervais klausydavomės, ar nesustos ties mūsų namais Ne — pravažiavo. Norėtum lyg laisviau atsidusti, bet jau išgirdavai kito sunkvežimio artėjimą.

Ano tu išvengei, bet kas nors neišvengs.

Ir skaudu, skaudu būdavo...

Lietuva kentėjo, verkė, laužė rankas. Visų akys krypo į vakarus, laukė karo: kad tik greičiau, greičiau. Kartą birželio mėnesį vos auštant Kauno aerodromo puseje pasigirdo duslus griaudimas, dundsys, tolimų orlaivių užesys.

Bombarduoja? Karas? Sunku buvo patikėti. Karas. Vieną kartą.

Tai buvo lyg sutartas ženklas: Vyrai metėsi į gatves, iš anksto suorganizuoti būriai buvo ginkluoti, kitų plikom rankom puolė rusų kareivius, iš rankų plėšė

tojai, studentai, gimnazistai, darbininkai, ūkininkai su ginklais ir be jų. Moterys dirbo virtuvėj, ligoninėse, pristatė šovinius, netruko ir automatu persikabinusių ir motociklais belakstančių kaip ryšininkės tarp atskirų sukilėlių dalinių.

Vienas iš pirmųjų žygių buvo Kauno sunkiųjų darbų kalėjimo paėmimas, nes bijota, kad rusai neišžudytų suimtųjų, kaip įvyko Telšiuose, Raseinių miške, Praveniškiuose. Gretimomis gatvėmis dar netvarkingai traukėsi rusų kariuomenė.

Užėmus radio stotį, radio bangomis suaidėjo Lietuvos himnas. Tautai pranešama apie Nepriklausomybės atstatymą ir vyriausybės sudarymą. Kaip prieš metus Lietuva verkė iš skausmo, taip dabar verkė iš džiaugsmo, Paskutiniai bėgantieji rusų daliniai matė visur iškylančias laisvos tautos trispalves.

Lietuva vėl laisva. Bent mes taip tikėjom. Iš vakarų slinko masės vokiečių armijos. Žengė jauni vyrai, rankoves atsiraite, dainuodami. Žengė per mūsų išlaisvintus miškus, kaimus ir kelius. Mus sveikino draugiškai, šypsojosi.

Vokiečiai ir mes. Kas jie? Mūsų gelbėtojai? Esam mes jų sąjungininkai? Ankščiau skausmas, mirtinas pavojus neleido to klausimo kelti, o dabar iš karto nežinojom kaip jį atsakyti. Iš rytų atėjusius komunistus pažinom kaip kruvinus sadistus, tad tikėjom, kad iš vakarų ateis kitoks žmogus — kultūringas karys, su kuriuo galima kalbėti, kuris respektuoja žmogų. Ir kaip

Mūsų kariuomenė abiejų okupantų paniekinta ir nuginkluota.

Vilniaus m'estas. Čia buvo didelė sukilėlių veikla.

Beliko vienas kelias: suklaupti gatvė — prieš Aušros Vartų Mariją. Išniekino grobuonis ir šią mūsų šventovę: ir pro Aušros Vartus žvagždėjo tankai, o nustebę tankistai žvelgė į mus, tankiai suklupusius siauros gat-

tinkamos progos susikibs. Okupacijos persekiojimams nepalaužė lietuvių organizuoto veikimo. P o g r i n d y veikianti vadovybė nuolat informavo tautą, palaikė išsigelbėjimo viltį, palakė ryšį su užsieniu. Žiaurėjant persekioji-

IVAIRIOS ŽINIOS

TURTAS VANDENYJE

Kai kurie mokslininkai teigia, kad per ateinančią dešimtmetį pasaulis daugiau išleis pinigų okeanų ir jūrų tyrimui, negu dabar išleidžia rakėtoms ir kosmonautikai. Jūrose ir okeanuose esama maisto 40 milijonų tonų, o tai yra ketveriopai daugiau negu žemės paviršiuje. Daug maistingų jūros augalų duoda 150 tonų žaliavos masės iš vieno hektaro, kai tuo tarpu iš vieno hektaro lauko gaunama daugiausia 4 tonos maisto produktų.

Iškasamo kobalto vertė apskaičiuojama maždaug — 1 milijonas tonų visuose kontinentuose bendrai, o okeano dugne kobalto esama 2 bilijonai tonų. Kobaltas yra brangus metalas reikalingas pramonei.

Kirpykla "OLGA"

Ilgalaikis plaukų sušukavimas (karštas ir šaltas, atliekamas moderniškais mašinomis ir naujais metodais. — Priimama mokinėms) Olga Jasulytė - Vitkauskienė Wilde, Av. Gen. Cadorna 88

IŠ STALINIZMO EROS

Šių dienų Čekoslovakijos spauda praneša, kad 1950 metais mirė kalėjime nuo tortūrų kunigas Toufar, kuris buvo areštuotas už tai, kad kryželis ant jo stalo buvo rastas atgręžtas "veidu į vakarus", o tai ėjo įrodymu, kad jis valstybės išdavikas ir jį kankino už tai, kad jis nepripažino daręs manifiliaciją su kryžium. Pasirodė, kad tą kryželį apvertė politinės policijos agentas tam, kad būtų pagrindas kunigą areštuoti ir kankinti. Dabartinė Čekoslovakijos valdžia irgi yra komunistinė, bet kitokios orientacijos.

Dr. JONAS SIMANAUSKA

(Gydytojas - chirurgas) Priima savo namuose: Pirmos Antr., Ketv. ir Penktadienį 17 iki 20 val. Caa-Guazu 283 — Elnau T. E. 241-7942

• Pasauline Sveikatingumo Organizacija paduoda davinius kad pasaulyje nusižudo kasdien apie 1.000 žmonių, o dar apie 8.000 bando nusižudyti. Pagal turimus davinius daugiau savijudybių įvygdo vyrai, negu moterys. Tautybėmis procentualiai daugiau žudosi vengrai (33 kiekvienam 100.000 gyventojų), o žemiausiai stovi italai (tik 7 šimt. tūkst. gyventojų).

KARVĖS HELIKOPTERIAIS VEŽAMOS Į GANYKLAS

Sveicarija pradėjo pirmoji helikopteriais vežioti karves į ganyklas aukštuose kalnuose, nes kitos transporto priemonės, nors yra pigesnės, bet nesaugios, nes galvijai lipdami slidžiais apledėjusiais takais dažnai susižeidžia.

• Ant Lūšio ežero kranto (Igalinės apylinkėse) įrešta nauja turistinė bazė, kuri kiekvieną vasarą aptarnausianti 9.000 turistų, daugiausia iš Rusijos atvykusių. Jiems statomas 200 vietų viešbutis.

PAŠVENTINTAS PAMINKLAS LIETUVIŲ PARAPIJOS SODELYJE

Gegužės 25 d. buvo ypatingos išskilmės liet. parapijoje. Argentinos Nepriklausomybės šventės dienoje, buvo atidengtas ir pašventintas paminklas kritusiems Nepriklausomybės kovotojams ir žuvusiems už tėvynės laisvę. Paminklo forma — Kauno Karo Muziejuje buvusio paminklo imitacija su mažu pakeitimu — yra padaryta grota, kurioje įstatyta Šiluvos Dievo Motinos statula.

Išskilmės prasidėjo iškilmingomis pamaldomis bažnyčioje, kurias atlaikė liet. parap. klebonas kun. J. Petraitis MIC. Bažnyčioje dalyvavo Atžalyno ir L. Centro jaunimas su vėliavomis

ir tarė pritaikintą toms išskilmėms žodį lietuvių ir ispanų kalbomis. Po jo žodžių chorui giedant "... nutimo kapai ..." — iškilmių kumai — p. Elena Šimkevičienė ir p. Kazimieras Kaminskas atidengė paminklą, mergaitės uždėjo gėles ir prasidėjo pati šventinimo apeiga. Nušviesdamas mūsų tėvynės kančią ir mūsų pastangas ir kovas dėl jos laisvės, kalbėjo Z. Juknevičius taip pat dviem kalbom. Išskilmės baigtos Lietuvos himnu, kuri sugiedojo choras ir viri susirinkusieji.

Paminklo šventinimo išskilmėje dalyvavo nemažas būrys žmonių kurų didele dauguma sudarė lietuviai. Daug kas aplankė

Babronis, ALOS Tarybos pirm. J. Čikštas. p. Ant. Balčiūnas, Kino "Vytis" dir. J. Gilvydis, Senelių Židinio komis. narys J. Šiušis, šv. Cecilijos choro reikalų ved. Kar. Misiūnas, "Atžalyno" Tėvų Komiteto pirm. Jonas Cousillas ir kiti. Ponas Zef. Juknevičius visus kalbėtojus pristatė gausiai susirinkusiai lietuviškai ir argentinaiškai publikai ir visų kalbėtojų kalbas suglaustai atpaakėjo svečiams argentinams, kurie iš tos šventės turėjo gražiu išpūdžių. Tarus žodį paminklo kumai Kazimierui Kaminskui ir naskutini žodį kumai p. Elenai Šimkevičienėi, buvo perpliautas p-lės Onos Grigaliūnaitės specia-

TRUPUTIS APIE PAMINKLĄ

Prieš metus pradėtas statyti piramidė — paminklas jau galutinai baigtas, gegužės 25 d. buvo iškilmingai pašventintas. Šiam paminklui pradžią davė Antonio Gomez padovanota šv. Marijos statula, kuriai buvo rūpintis paruošti tinkamą vietą. Dėl paminklo buvo tartasi su kai kuriais žinovais ir galutinai buvo priimtas brolio Pijaus Gudelevičiaus projektas, kuriame jis imituoja žuvusiems už Lietuvos laisvę paminklą su kai kuriais variantais ir idėdamas daugiau lietuviškų motyvų. Jis pats sudarė projekta. suorganizavo medžiagą ir prižiūrėjo statybą. Akmenis statybai paaukojo pp. Mikelaičių šeima, kuriuos jie savo namo papuošimui buvo atvežę iš Mendozos provincijos. Statybą vygdė Albinas Preikša, kuriam daug nurodymų davė statybininkas Jonas Grigaliūnas. Be suteiktų praktiškų nurodymų padarė du didelius rutulius paminklo papuošimui ir Gedimino stulpus, bei vyties kryžius, nieko už darbą neimdamas. Lietuviško stiliaus kryžių padarė p. Dovydaitis, formas (moldes) Gedimino stulpams ir Vyties kryžiams dirbo Juozas Mikulėnas, o kitiems paminklo papuošimams geležines formas padarė Horacio Czop, jas padovanodamas paminklo išlaidų sumažinimui. Taip vystėsi senai laukiama paminklo statyba.

Paminklą pašventinus jaučiame pareigą nuoširdžiai padėkoti, ypač p. Zeferinui Juknevičiui, kuris tiek nuoširdžiai darbo paruošdamas spaudai bei žinių agentūroms informacijas ir jautrius žodžius paminklo atidarymo išskilmėse. Šventos Cecilijos chorui ir jo vadovui muz. V. Rymavičiui už giedojimą bažnyčioje ir sodelyje, Birutės Draugijos, Lietuvių Centro ir Atžalyno atstovams, dalyvavusiems su tautiniais rūbais ir vėliavomis. Visiems kalbėtojama už nuoširdžius žodžius vaišių metu. Pane-

lei Onai Grigaliūnaitėi už dovanotą tortą. Albinui Preikšai, Juliei Karaniaukienei, M. Sturevičienėi, O. Marčiūnienei, P. Gailūnienei, V. Rastauskienei už vaišių paruošimą. A. Bareikiui už švaros palaikymą ir visiems kitiems šokių ar kitokių būdų prietų iškilmių psidėjusiems ir į šventę atsilankiusiems nuoširdžiai dėkojame.

Tėvai Marijonai.

Paminklo kūmai: E. Šimkevičienė ir K. Kaminskas linksmi nuositeikę piauna tortą.

AUKOS PAMINKLUI ŽUVUSIEMS UŽ LIETUVOS LAISVĘ

Elena Šimkevičienė 20.000 pezų. Kazimieras Kaminskas 5.000 pezų. Po 2.000 pezų: Adomas Bareikis, Kazim. Kiauga, Jadvyga Miroch, Apolonija Jonaitis, Juzė ir Antanas Brazaičiai, Elena Buzienė ir Karolina Krutienė. Po 1.500: Ona Janulionienė. Po 1.000: Juozas Sturevičius, Antanas Balčiūnas, Jonas Bakaitis, Ignas Padvalskis, Jonas Čikštas, Savickų šeima, R. K., Ona G. Marčiūniene, Ricardo ir Marcelo Karaniauskai, Jonas Povilauskas ir N. N., Ona Vaitkevičienė (1.000 pezų). Po 500 pezų: B. Gokų šeima, N. N., Ona Černeckis, Bruna Barauskienė, Rosa Varnas, Natalija Paršlienė. Po 300 pezų: Ona Rastauskienė. Po 200 pezų: Angela Jukna, P. B. S. Po 100 pezų: Petras Petkus.

Bevardžiai vokai 1.935 pezų. Viso auko 57.235 pezų.

Visiems aukavusiems tariame nuoširdų aciu.

Tėvai Marijonai.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame T. T. Marijonams už prieglobstį ir rūpestį mūsų viešnagės Rosario mieste metu

VI. Deveikis ir I. Stukas.

liesdamas ir dabartį. Programoje dalyvavo ir ispanų šokių grupė su , gal kiek per ilgai nusitęsusia savo programa.

Publikoje teko nugirsti, pagaidavimų, kad lietuviškuose rengimuose užtektų vien lietuviškos programos, ar bent kad svetimoji nebūtų ilgesnė už savąją. J. Asyla sveikino ir nupasakojo 15 metų veiklos reikšmę. Centro Valdybos vardu sveikino skyrių sukakties proga jos pirmininkas Leopoldas Stankevičius. Programai pasibaigus buvo vaišės, po kurių bendri šokiai prie orkestro.

Paminklo šventinimo iškilmių vaizdas. Pr ešaky kalba Z. Juknevičius už jo pas. klebonas kun. J. Petraitis, L. C., Atžalyno jaunimas su vėliavom, birutėtės su gėlėmis.

ir taut. kostiumais, o jaunosios birutietės p-lės Deimantavičiūtės su gėlėmis.

Pamaldoms pasibaigus procesijos visi prisitariant prie apdengto paminklo. Šv. Cecilijos choras vad. muz. V. Rymavičiui pradėjo antrąjį iškilmių dalį Argentinos himnu. Po to kun. Petrai-

Lietuvių Tautinį Muziejų, o po to susirinko į Lietuvių saliono svetainę, kur buvo paruoštos vaišės "Vino de Honor", kurio metu nuoširdžius sveikinimo ir padėkos žodžius tarė AJAC žinių agentūros direktorius Miguel Woites, Liet. Bendruomenės Krašto Valdybos pirm. inž. St.

liai tai šventei padarytas ir padovanotas tortas. Galop kalbėjo brolis Pijus Gudelevičius, trumpai nušviesdamas paminklo įgyvendinimo idėją padėkodamas visiems, kurie kokių nors būdų pinigais ar darbu prisidėjo prie paminklo realizavimo.

IŠ SUSIVIENIJIMO LIET. ARG. VEIKLOS

Visuotino susirinkimo, įvykusio 1969 m. gegužės mėn. 25 d. trumpa santrauka: Nors lietuvisų, susirinko virš 60 narių ir nutarė:

Articulo 4. Inciso b: įstatuose nebus pažymėta nario mokesčio mėnesinė suma. Paliekama tik viena narių kategorija.

Articula 4. Inciso c: Nepilnamečiams taikoma ta pati taisyklė — įstatuose nebus pažymėta jų mokoma mėnesinė mokesčio suma.

Articulo 19: Sergantis narys, baigęs sirgti, gauna į dieną pusę jo mokomos mėnesinės mokesčio sumos. Pav. jeigu būtų nutarta pakelti nario mok. /50/ pezų į mėn. tai baigęs sirgti narys gautų 25 pezus į dieną (sergamų dienų).

Articulo 24: Mirus nariui jo artimiesiems bus sumokėta 100 % nario mokesčio. Pav. jei narys mokėjo 50 pezų mėnesiui, tai jo giminės gautų 5.000 pezų pomirtinės sumos.

Visi šie įstatų punktai buvo apsvaistinti ir priimti visuotinio susirinkimo. Dabar reikalinga yra Direccion de Mutualidades ir Personeria Juridica patvirtinimo, kas gali užsitraukti keletą mėnesių.

• **SLA mažųjų ansamblių šventė:** Luisito Czop gegužės 24 dieną atšventė savo gimtadienį. Užputus žvakutes ir sugiedojus Ilgiausių Metu Luisito buvo apdovanotas tradicine dovana — auksiniu medalykėliu.

ATSAKYMAS SUSIVIENIMIEČIUI

Mielas Susivienimiet, pas mus Susivienijime nėra neaiškumų, apie kuriuos Tamsta kalbata "Laiko" 444 Nry. Susivienijimo 597 nariai žvelgdami į SLA praeitį, žino, kad tie namai pastatyti lietuviškais rankomis ir tarp jų sienų dvelkia lietuviška dvasia ir paliktos tėvynės meilė. Juose vyko ir vyksta lietuviškas kultūringas veikimas - kongresai. Vasario 16 d. minėjimai, paskaitos ir eiliniai parengimai. Dabartinė Centro Valdyba dirba visomis jėgomis, visuomet turėdama priešaky Lietuvos laisvės idealą, jos tradicijų palaikymą bei lietuviškos išlaikymą jaunimo tarpe. Kaip Tamstai turi būti žinoma, praeitais metais buvo įsigytos Argentinos ir Lietuvos naujos vėliavos, kurios metinėje šventėje dr. V. Kudirkos salėje iškilmingai buvo pašventintos. SLA atstovai dalyvauja ALOS Taryboje. Mažųjų ansamblis didėja ir pasirodo su savo lietu-

viška programa, jiems yra duodamas lietuviškas auklėjimas, kiek tam leidžia sąlygos.

Tai, kaip matote, mums rodo, kad dr. V. Kudirkos idealai nėra pažėisti jo vardu pavadintuose pastatuose.

Kalbant apie kitą Tamstos užmetimą kas link vieno asmens atsilankymą mūsų organizacijos namuose, galime paaiškinti sekančią:

Tiesa, kad rusų konsulato tarnautojas buvo atsilankęs mūsų namuose, bet jis nebuvo mūsų organizacijos, kaip tokios pakviestas. Jis atvyko kaip svečias į vestuves, kurioms mūsų salė tą vakarą buvo išnuomuota. Taigi, grynai privatus reikalas. Mes išnuomavę salę negalime pasakyti kas gali ir kas negali į tas vestuves atsilankyti. Tose vestuvėse buvo pakviesti ir dalyvavo kai kurie C. Valdybos nariai. Teko susipažinti ir kalbėti su tuo asmeniu, bet ne kaip su rusų konsulato tarnautoju ar jo atstovu.

Manome, kad tuo esame Tamstą patenkinę ir paaiškinę šį blogai suprastą reikalą. Ateityje prašytumėm, jeigu Jums kiltų kokia abejonė ar baimė, dėl mūsų organizacijos linijos, malonėkite pasitarti su Centro Valdyba

posėdžių metu, kur Tamstai bus viskas labai gerai išaiškinta. Kitokių atveju, atrodytu, kad norite kelti nesusipratimus mūsų organizacijos narių tarpe. Taip pat labai prašytumėm, kad mus kaltindami, pasirašytumėt po laišku, kad žinotumėm su kuo turime reikalą.

SLA Centro Valdyba.

SLA 7-tojo SKYRIAUS 15 METŲ SUKAKTIS

SLA 7-tas skyrius savo 15 metų sukaktį atžymėjo vermuto formoje. Stalai buvo sustatyti eglutės forma, duodant jaunimui salės vidury vietos pasišokimui. Minėjimą pradėjo ir programai vadovavo Albinas Arlauskas, pakviestas pirmoj eilėj septinto skyriaus ilgametį pirmininką ir nuoširdų šio skyriaus darbininką p. J. Misiūną tarti atidarymo žodį. Po to sekė meninė programa. Pirmoj eilėj p. M. Zavickienė, akompanuojant pianu jos dukrai Nelidai, padainavo dvi solo dainas, už kurias publika smarkiu plojimu nuoširdžiai padėkojo. Du kartu scenoje pasirodė jaunuolis Aleksandras Misiūnas su akordeono muzika, pagrodamas lietuviškų šokių ir klasinės muzikos. Simpatingas senelis - Arlauskas (tėvas) drauge su sūnumi Albinu Arlausku dialogo formoje nupasakojo SLA pirmuosius kurimosi metus drauge pa-

SEKMADIENIO
RIMČIAIMŪSŲ STIPRYBĖ
TIKĖJIME

Paukščių augintojai, kurie pri-
jaukina net skrajojancius paukš-
čius nukerpa dar mažiems spar-
nų galus, kad negalėtų skristi.
Bedieviai irgi norėdami suna-
kinti žmonėse tikėjimą, stengia-
si jaunimui "apkirpti" sparnus,
kad jis neskraidytų padangėse,
bet kad sliauziotų žeme, kad ne-
turėtų jokių aukštesnių polėkių

Suprantamas yra toks bedie-
vių elgesys, nes tuomet lengviau
yra "valdyti" žmones, je priver-
sti "tikėti", ką mokina parti-
ja. Bet mus tikėjime, kaip tikrai
priešingai, bažnyčia nori duoti
kuo didesnius akiračius, kad
žmogus tikrai pasijustų tvirtas
tikėjime, kad būtų laisvas ir lai-
svai mąstyti, laisvai veikti.

Tikėjimas yra didelė Dievo
dovana ir pagalba žmonėms, nes
suteikia antgamtinių jėgų vyk-
dyti sunkiems ir atsakomingsiems
darbams, duoda vilties nugalėti
sunkumus, padaro žmonių gy-
venimą gyvą. Be tikėjimo žmo-
gus yra lyg apsnūdes, be ener-
gijos atlikti didesnius dalykus ir
gyvenime dažnai pagriūva.

Štai vienoje stovykloje prie
Volgos upės kranto dirbo karo
belaisviai, o kartu ir kaikur'os
seselės, išstremtos iš savo vienuo-
lynų. Vienas karys, kuris saugo-
jo seseles, vis juokėsi, sakyda-
mas: — "Ar dar vis tikite į Die-
vą?" "Taip, mes tikime kad jis
mus išlaisvins iš šios vietos".
Kuomet seselės buvo atleistos,
atsiveikindamas anas kareivis
joms tyliai tarė "Pasimelskite ir
už mane".

DIEVAS GAUSIAI
ATLYGINA

Dievas gausiai atlygina vi-

siems, kurie parodo tikėjimą,
kurie savo viltis sudeda į Dievo
rankas, nors dalykas atrodytų ir
neįmanomas žmonių jėgoms.
Štai antrojo pasaulinio karo me-

J. Juodis — Malda už Tėvynę.

tu du austrai kunigai, būdami
apsupime ir karo fronto ugnyje,
padarė apažadą, kad jie su-
grįžę pastatys Dievo Motinos
garbei bažnyčią, kaip padėką už
pagalbą.

Abu kunigai grįžo sveiki ir
laimingi namo ir neturėjo pini-

darė atgailos darbus. Ir štai po
poros metų rusai vieną dieną
pasitraukė niekieno neprašomi,
nei varomi, palikdami Austrijos
visą rytinę dalį laisvą. Taigi Die-
vas su kaupu išklaušė maldas ir
atsilygino už tikėjimą.

Austrų tauta atsidėkodama už

gų pastatyti Marijai šventovę.
Tuomet jie pagalvojo, kad tuo
tarpu gali pasidarbuoti kitu bū-
du Dievo garbei. Jie pradėjo
organizuoti maldos ir atgailos žy-
gį už Austrijos išlaisvinimą iš
komunistų rankų.

Šis maldos žygis greitai apėmė
visą Austriją, beveik visos šei-
mos kasdien kalbėjo rožančių ir

šį Dievo rankos nuostabų paro-
dymą, išsilaisvinant nuo priešų,
pastatė Marijos garbei didelę
šventovę, kur kas met visa tau-
ta eina padėkoti Dievui už lais-
vę. Tokiu būdu Dievas šimterio-
pai atsilygino austrų tautai.

Jeigu atsirastume sunkenybėse
ir pavojuose, tai stenkimės su-
žadinti savyje didelį tikėjimą be-
simelsdami ir pamatysime, kaip
mūsų pasitikėjimas Dievui nebus
apvilts, bet išklauštas. Dievas
visada išklaušo jo maldaujančių-
jų prašymus, tikrai leidžia kurį
laiką mūsų tikėjimą išbandyti
sunkumuose.

Kuomet žydų tauta pasitikėjo
savo pačių jėgomis, tuomet Die-
vas prileisdavo, kad priešai lai-
mėdavo. O kai tauta vėl su ti-
kru nusizeminimu maldavo atlei-
dimo ir pagalbos, ji visuomet bu-
vo suteikiama, kartais net labai
greitu ir stebuklingu būdu. Pri-
siminkime, pavyzdžiui, Juditos ir
Esteros nuostabią pagalbą. Taip
pat Dovydas nugalėjo milžiną
— Galijotą vien su akmens svai-
dykle, nes pasitikėjo Viešpaties
pagalba, kuri buvo jam suteikta.

Jeigu ir šiandien mums lie-
tuvams nesimato jokia prošvais-
tė atgauti laisvę, tai turime ne-
nustoti prašę galybių Viešpatį,
kad jis sutrupintų priešų galybę
ir sugrąžintų mūsų tautai
laisvę. Kuomet tas Dievu-
mi pasitikėjimas bus didelis ir
mūsų visų maldos jungsis kartu,
galime būti tikri, kad Dievas ne-
apvils prašančių maldų ir tikrai
suteiks savo pagalbą tuo metu,
kada mažausiai bus vilties ją at-
gauti.

Taigi visi be išimties melski-
me Visagalį Dievą, kad jis iš-
kištų į mūsų tautos laisvės bylą,
kad jis tartų savo svarų ir vei-
kantį žodį: tebūnie laisva toji žė-
mė ir tauta, kuri tiek daug ken-
čia ir taip patiki manimi. Tuo-

Religinio Pasaulio

• Šv. Kirilo mirties sukaktis.
Visame katalikų ir ortodoksų
pasaulyje paminėta didžiojo sla-
vų tautų apaštalo šventojo Kiri-
lo vienuolikos šimtų metų mir-
ties sukaktis. Ypatingos iškilmės
įvyko šv. Petro bazilikoje Vati-
kane. Šv. Tėvas atnašavo šv. mi-
šias su slavų tautų atstovais —
kardinolais ir vyskupais, tarp ku-
rių buvo penki atvykę iš Čeko-
slovakijos.

• Austrijos naujasis katalikų
statybininkų ordinas nutarė šiais
metais savanorišku darbu ir auk-
omis, padėti Jugoslavijos katalikų
parapijoms, atnaujinti bažnyti-
nius pastatus. Statybininkų ordi-
nas susilaukė nemaža talkininkų
iš Austrijos, Belgijos, Olandijos
ir Vokietijos.

• Eukumeninis centras Lon-
done. Katalikai, anglikonai, me-
todistai, presbeterionai ir kitų re-
ligijų atstovai sutarė steigti bendrą
eukumeninį centrą Londone. Šis
centras svarstys savitarpio
bendradarbiavimo reikalus, kurie
neliečia tikėjimo tiesų.

• Kovai prieš Dievą paverg-
tojų Lietuvoj pasirodė iš rusų k.
versta 74 pusl. brošiūra "Dievo
biografija" ir iškunigio Ragausk-
ko "Anuo metu". Iš kitos pusės
tikintieji religines knygas slaptai
ranka peirašinėja ir platina, pa-
rašoma naujų, gražių giesmių,
kurioms sukuriamos stiprios kom-
pozicijos. Perrašomi rankomis
net tokie veikalai, kaip G. Ric-
cotti "Kristaus gyvenimas" ir pan

met ką gali reikšti priešoj pajė-
gos ir jų ginklai, nes galybių
Viešpats su mumis, kaip gieda-
me psalmėje. "Kyla tautos ir
svyra karalystės, jis sugriaudė
savu balsu ir dreba žemė, kareiv-
vijų Viešpats su mumis, mūsų
tvirtybė Jokūbo Dievas".
kun. Augustinas.

KŪRĖJAI — SAVANORIAI Kalpas Uoginius.

... "Išėjo daug jų — daug jų nebegrižo...
Ir niekad nebegriš, nors jie gyvi numyse,
Bet ar dėlto laukuos vėl dunkso nauji kryžiai,
Kad liūdesio būtų palaužta mus dvasia?" ...

P. Babickas.

PIRMIEJI ŽINGSNIAI SOSTINĖJE - VILNIUJE

1918 m., chaotiškojo Pirmojo Pasaulinio karo pa-
baigoje, Maskva, norėdama sugniuždyti mūsų tautos
pastangas nusimesti geležinius vergijos pančius ir at-
kurti nepriklausomą valstybę — pasiuntė į Lietuvą
savo žiaurios revoliucines raudonąsias divizijas.

Tada dar neseniai susitvėrusi, pirmoji mūsų be-
atsikuriančios valstybės vyriausybė, be daugybės rū-
pesčių ir gražių idėjų, nei pinigų, nei ginklų, nei su-
sisiekimo priemonių neturėjo. Viskas dar buvo oku-
pantų rankose. Projektavo ir buvo pradėjusi tvirti
kariuomenę — kvietė iš Rusijos grįžusius karininkus,
jau buvo sukurtas generalinis štabas, bet... manyda-
ma, kad mažos, taikingos ir demokratinės Lietuvos
niekas nepuls — kurti kariuomenę neskubėjo.

1919 m. spalio 11 d., Vilniun atvyko būrelis pir-
mųjų savanorių — 11 kareivių, buvo ir keli karininkai.
Spalio 17 d., atlikta pirmas vakarinis karinis sa-
vanorių patikrinimas ir pirmą kartą po amžių nelais-
vės, savanoriai sugiedojo tautos himną. 1918 m. lap-
kričio 1-ą dieną, Vilniuje, savanorių buvo jau per
30 vyrų ir pradėta kurti I-sis pėstininkų pulkas. Tą
pačią dieną prie Valstybės Tarybos rūmų pastatyt
pirmoji karinė sargyba.

GEDIMINO KALNE IŠKELTA TRISPALVĖ

1919 m. sausio 1 d. Gedimino kalno pilies bokš-
te, savanoriai pirmą kartą iškelė Lietuvos vėliavą. Nu-
sileidžiančios saulutės spinduliuose gražiai žerėjo vi-
sos trys vėliavos spalvos. Tas momentas giliai įstrigo
savanorių širdysna ir sujauzdino juos. Karininkai ir
kareiviai entuziazmo pagauti, kaip tikri broliai —
nuoširdžiai išsibučiavo. "Tai laimingiausia mano gy-
venimo valanda" — sako karininkas Škirpa, taipgi
ir Stasys Butkus — abu tame istoriškame įvykyje da-

lyvavę.

Deja, neilgai buvo lemta mūsų trispalvei Gedi-
mino pilies bokšte plevėsuoti. Ją sunaikino bolševikai,
kai 1919, sausio 6 d. įsibrvę Vilniun, šeiminkavo.
Nuplėšę žalią ir geltoną spalvas, paliko tik raudonąjį
dryžą, atseit, revoliucijos kruvinąjį simbolį.
Lapkričio 23 dieną išleistas pirmas įsakymas ka-
riuomenei. Kūrybos procesas vyko. Nors vokiečiai su-
tiktsu gatvėse ginkluotus mūsų savanorius nuginkluo-
davo, bet karininkai ir kareiviai, iš paskirtų vokiečių
kareivių, už maisto produktus, kurių tada patiems la-

Liet. kariuomenės kūrėjų - savanorių Sąjungos Čika-
gos sk. 1968-69 metų valdyba, iš kairės: K. Petrauskas
kas., J. Jareckas - kand., L. Baūzaras - pirm., J. Gai-
delis - kand., ir P. Venclova - sekr. (Foto V. Noreikos)

bai stigo — supirkinėjo šautuvus, kulkosvaizdžius, rū-
pinosi patalpomis, uniforma, mitybos organizavimu.
Kai 1918.XII, pirmosios mūsų vyriausybės gal-
vos, valstybės reikalais išvyko užsienyn, vokiečiai ėmė
skubiai trauktis, lenkai viešai reiškė pretenzijas prisi-
jungti Lietuvą, mieste organizavosi vietiniai bolševi-
kai, visur šniukštino šnipai, o iš rytų į Vilnių jau
žygiavo alkanos ir plėšrios raudonosios Maskvos di-

vizijos. Susidarė tragiška būklė. Įvyko vyriausybės kri-
zė. Susitvėrė naujas ministerių kabinetas su prem-
jeru M. Šleževičium. Ankstyvesnieji vyriausybės sam-
protavimai pasirodė klaidingi. Reikėjo tuojau orga-
nizuoti kariuomenę. Nesant administracijos aparato,
mobilizacijos praveisti nebuvo įmanoma. Vienintėlis
išieitis tebuvo kreiptis į tautą, šauktis pagalbos — gel-
bėti Lietuvą.

ATSISAUKIMAS Į VISĄ TAUTĄ

Esant tokiai pavojingai būklei vyriausybė. 1919
m. sausio 2 d. iš Vilniaus persikėlė į Kauną. Vilniuje
paliko silpnutę, nes tik VII.23 d. įkurtą komendantū-
rą. Komandanto pareigas faktinai ėjo karininkas Škir-
pa. Jam buvo žinoma vyriausybės nuosprendis pa-
šaukti savanorius, tad jis, savo —komandanto— var-
du paruošė atsisaukimą (pagal vyriausybės atsisauki-
mo turinį ir prasmę) ir netik paskleidė jį Vilniaus
mieste, bet viešai perskaitė pilnai publikos prisirinku
siame teatre. Tai padarė didelį įspūdį Vilniaus lėtu-
vių visuomenei. Beatsikuriančiai Lietuvos kariuomenei
sukeltos didelės ovacijos ir pakilusiu nuotaika sugie-
dota tautos himnas. Paskutiniems himno garsam nu-
aidėjus, iš balkono pasigirdo... "Jau slavai sukilo"...
Tai buvo antra - staigmena. Šios dainos žodžiai ytin
atitiko susirinkusiųjų nuotaikas. Jautresniųjų akyse su-
žibo ašaros, o bendrai, publika drauge su dainininke
p-le Nezabitauskaite, jausmingai traukė... "Petys, gi
į petį, na, vyrai, kas gali, sustoję į darbą už mylimą
šalį, prikelkime LIETUVĄ mūsų"... Taigi, kome-
dantui paliktas vyriausybės įsakymas organizuoti Vil-
niaus ginimą pradėta vykdyti labai įspūdingai. Sekan-
čią dieną komendantūros durys neužsidarė — plaukė
savanoriai pasiryžę Lietuvą ginti.

Vyriausybės gi atsisaukimas į Lietuvos piliečius
buvo paskelbtas jau iš Kauno, t.y. pirmosios 1919
m. dienomis.

Kaip legendarinis geležinio vilko staugimas, Vy-
riausybės atsisaukimas į Lietuvos piliečius, nuskam
bėjo visoje šalyje.

(tąsa sek. n-ry.)

URUGVAJUS

• Ilgametė "Gintaro" šokėja Marija I. Petruškevičiūtė, Elžbietos Janonytės ir Juozo Petruškevičių duktė, išvykusi į Š. Ameriką, Čikagon dalyvauti 3-je Tautinių Šokių šventėje, balandžio 20 dieną Clevelande sukūrė šeimos židinį su Rikardu Stankevičium.

• Š. Amerikoje staiga mirė visiems gerai žinomos veikėjos choro "Aidas" steigėjos, Liet. Katalikių Moterų Draugijos įkurėjos ir jos pirmosios pirmininkės Adėlės Gabaliauskienės vyras, Stasys Gabaliauskas.

• Urugvajaus Vynuogių šventėje buvo išrinkta vynuogių karalienė, tai Elena Iji, Urugvajaus lietuvaitė Jievos ir Antano Kaluzevičių duktė, universiteto stud. 20 m. amž. Pažymėtina, kad Elenutė labai puikiai kalba lietuviškai, atrodo, lyg dabar atvažiuoti iš Lietuvos. Tai jos tėvų didelis nuopelnas.

• Gegužės 4 d. Sodre teatre su dideliu pasisekimu piejo opera "Gianni Schicchi", kurioje dainuoja Povilas Debesis.

• Plaza Rep. de Lituania paminklas bus atidarytas birželio 19 d.

• Jaunųjų ansambliu "Ažuolynas", geg. 11 d. po bendros komunijos ir šv. m. šv., surengė savo mamytėm bendrus pusryčius parap. salėje, atlikdami trumpą meninę programą. Šventei vadovavo Vyt. Dorelis.

• Šių metų gegužės 31 d. sukūrė šeimos židinį du "gintaitiečiai" — Alicia Štendelytė ir Edmundas Dutka. Abu jaunieji dalyvauja nuo pat mažens Urugvajaus lietuvių kolonijos veikloje.

• Gegužės 15 d. m. rė Antanas Gaula, 70 m. amž.

POETO MIRTIS

Užsienio lietuvių spauda minėjo, kad poetas Kazys Jakubėnas mirė, buvo užsimenama, kad jis sušalo. Bet ar tai įvyko Sibire ar Lietuvoje?

Dabar žurnalas "Į Laisvę" Nr. 43 (80) spausdina svečio iš Lietuvos liudijimą, kuriame šitaip, nupasakojama jo mirtis:

"Vokiečių okupacijos laikais K. Jakubėnas išsislapstė Lietuvoje. Jo draugas V. Montvila pakliuvo į gestapo rankas ir buvo sušaudytas (už komunizmą Red.) Antrą kartą bolševikams atėjus į Lietuvą 1944 metais Jakubėnas išėjo iš pogrindžio ir tapo dienos divyriu. Visur jį vežiojo, visur jį rodė, ordiniais apkabino. Pradžioje jis jam rodomu dėmesiu didžiavosi. Bet tas džiaugsmas tęsėsi neilgai. Rusų teroras Lietuvoje, partizanų naikinimas, tremimai, Jakubėno entuziazmą greitai atvėsinė. Jis ėmė vengti jam rodomo dėmesio ir pradėjo trauktis iš viešumos. Poetas daug rašė vaikams, stvėrėsi vertimų, ir, kas vyksta aplink, tarsi nenorėjo matyti. Jis užsimerkė, kad nematytų, bet neužsikimšo ausų, kad negirdėtų. K. Jakubėnas žinojo, kas dedasi Lietuvoje ir balsu pradėjo reikšti savo neprietarimą. Tai buvo maždaug 1947 metais. Pradžioje kalbėjo tik savo artimųjų tarpe, o vėliau savo nepasitenkinimą ėmė reikšti vis garsiau ir garsiau. Lankė aukštesiose vietose ištvirtinusių savo buvusius draugus ir reikalavo sustabdyti Lietuvos ir lietuvių naikinimą. Ištikimieji draugai jį stabdė, valdžios pareigūnai grasino. Bet jautri

ROSARIO

Rosario lietuvių kolonija Motinos Dieną paminėjo gegužės 18 dieną. Minėjimas pradėtas su iškilmingomis pamaldomis lietuvių parap. bažnyčioje už a.a. Antaną Samauską ir visas motinas. Sv. Mišias atnašavo ir tai dienai pritaikintą pamokslą pasakė kun. A. Lubickas MIC. Po to mokyklos patalpose vyko šeimyniški lietuviškų patiekalų pietūs, kuriuose karaliavo kapūstai su dešrelėmis ir lietuviškas kūgelis. Diena pasitaikė labai graži, tai ir svečių netruko — susirinko virš 110 asmenų. Kun. Lubickas palaimino šios šventės stalą ir atkalbėjo tai dienai pritaikintą malda.

Programai vadovavo Rosario Liet. Bendruomenės pirm. J. Papečkys, pakviesdamas kun. J. Margį tarti žodį T. Marijonų vardu. Po to sveikino P. Sakalauskas, kuris paprašė atsistojimu pagerbti visus mirusius. Šios dienos išrinkta ir pagerbta motina buvo Tamara Klimaitė - Rautaboul, kuri buvo apdovanota gėlėmis. Kun. Margis MIC. šv. Kazimiero parap. klebonas ir "Republica de Lituania" mokyklos stovybos vadovas, apdovanojo Petrą Daugį ir Tomą Plepią daugiausia pasidarbuvoję prie šios stovybos, po gražia vertinę plokštelę atvežtas iš Š. Amerikos. Taip pat vieną plokštelę paskyrė vienai motinai burtų kelio, išduodant kiekvienai motinai po laimės numerėlį, kurį laimėjo Daugių šeima.

Svečių tarpe matesi: U. ir P. Sakalauskai, Vl. Deveikis, Ignas Stukas — iš Buenos Aires, E. Kalėdienė iš Sta. Fe ir pp. Minibak šeima iš Rosario.

Parengimo metu stalus aptarė ir valgius paruošė: J. Plepienė, O. Papečkienė, E. Guzienė, P. Šimkuvienė, J. Šimkutė, U. Vinciušienė, E. Samauskienė, V. Zagreckienė, V. Daugienė. Vyrų: P. Daugis, S. Morkūnas, J. Guzas, T. Plepys, A. Latvėnas, J. Stašauskas, V. Seniūnas.

Prie šios šventės parengimo prisidėjo įvairiomis dovanomis: A. Kalainis (Kordoba) 1.000

poeto širdis karto vis labiau ir labiau. Ėmė keikti pats savo ir savo suklaidintą jaunystę.

Saugumas apsisprendė rašytoją sunaikinti. Bet kaip? Areštuoti ir ištremti į Sibirą negalima, nes plačiai išgarsintas sovietų didvyris. Bet komunistai išradė. 1950 metų sausio 7 dieną 11 val. naktį kada lauke buvo virš 30 laipsnių šalčio, du enkevedistai išsivedė Jakubėną iš namų ir įsodino į laukiantį automobilį. Čia sėdėjo dar du saugumiečiai, nuvažiavo Nemenčinės kryptimi. Kai privažiavo vietą, kur nebuvo arti gyventojų, Jakubėną enkevedistai visai nuogą išrengė, sumušė ir paliko. Kol jėgų turėjo jis bėgo ir šaukė pagalbos. Pasiekė vieną gyvenvietę, beldėsi, bet niekas neįsileido. Tuo metu vyko baisūs rusų siautėjimai ir žmonės buvo įbauginti. Jis bandė bėgti toliau, bet pritrūko jėgų sukrito ir sušalo į kaulą. Mirties metrikose įrašyta, kad Jakubėnas miręs sausio 8 dieną.

Tą pačią naktį enkevedistai iš Jakubėno namų išvežė visas jo knygas ir rankraščius. Taip niekas ir nesužinos, ką poetas didžiame sielvarte buvo sukūręs".

pezų, Daugių šeima — keptas gaidys. Tortais: U. Vinciušienė, M. Luisa Villareal. Gėrimais: J. Ašmonas, J. Guzas, J. Liutkevičius, J. Papečkys, E. Samauskienė, A. Švarlys, O. Vilutienė, M. Klimas, V. Seniūnas, D. Guminiukas, J. Stašauskas, A. Puzonienė, A. Latvėnas, A. Misevičius. Kitokias dovanas atnešė: J. T. Plepiai, E. Samauskienė ir V. Zagreckienė. Varžyboms ir rifams, kurie gana gerai pavyko, vadovavo J. Puzonas ir E. Guzienė.

Visiems dalyvavusiems šventėje, prisidėjusiems aukomis, dovanomis ir darbu, visiems kalbėtojams, sveikinusiems Motinos Dienos proga, TT. Marijonams už bendradarbiavimą ir paskolą, kuri buvo labai reikalinga šią šventę ruošiant, Rosario Lietuvių Bendruomenės Valdyba širdingai dėkoja.

Jonas Papečkys - pirm.
E. Samauskienė - sekr.

PRANEŠIMAS

Rosario Lietuvių Bendruomenės Valdyba 16.6.69. šaukia narių susirinkimą, kuris įvyks tuoj po pamaldų 11 val. "Rep. de Lituania" mok. patalpose. Av. Rosario 1850. Bus aptariamas sekančios parengimas — Antanų, Jonų, Petry, Povily ir tt. pagerbimas. numatomas surengti 29 birželio 1969 m.

R. L. B. Valdyba.

PRANEŠIMAS

Rosario Liet. Bendruomenės Valdyba praneša visiems, kad 29.6.69. 12 val. bus paminėta Tėvų Diena drauge Antanų, Jonų, Petry, Povily ir tt. pagerbimas.

Programoje:

10 val. šv. mišios už visus mirusius tėvus šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje su responsu;

12 val. Asado pietūs "Rep. de Lituania" mokyklos patalpose.

Visi yra maloniai kviečiami dalyvauti pamaldose, pagerbiant mirusius tėvus ir pietuose.

Kad išvengti nesklandumo, bilietus prašome įsigyti iš anksto. Kaina: vyrams — 350 pezų, moterims — 300 pezų, vaikams — 100 pezų.

R. L. B. Valdyba.

ŠV. MIŠIOS

• Už a.a. Antaną ir Ona Vidūnus bus atlaikytos šv. mišios Aušros Vartų liet. bažnyčioje š. m. birželio mėn. 19 d. 10 val. Giminės ir pažįstami maloniai kviečiami atsilankyti.

Užprašė duktė ir žentas - Nelida Vidūnaitė ir Antanas Matuliai, JAV.

• Šv. Mišios už Algirdą Kaitutį, jo mirties metinėms prisiminti, bus atlaikytos birželio mėn. 29 d. sekmadienį, 18 val. Aušros Vartų bažnyčioje.

Gimines, draugus ir pažįstamus kviečia

Motina ir žmona.

VIKTORAS J. GRIGAITIS

Medicinos Daktaras
Ketvirtadieniais 18 val.

V. Alsina 3312 — Val. Alsina

Dr. ALBERTAS ADAMINAS
Ortopedija ir traumatologija.

(Kaulų sužūrimai ir ligos)

Priima: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 16 iki 19 val. Aldecoa 935, Avellaneda, T. E. (privatus) 22-4090.

Antradieniais ir ketvirtadieniais: nuo 17 iki 19 val.: Alsina 174, Avellaneda, T. E. 22-6681.

MŪSŲ MIRUSIEJI

• Bronė Subašūtė Slabuckienė staiga mirė gegužės 27 d. 1969 m. Buvo kilusi iš Vilniaus krašto, Švenčionių apskr. Argentinon atvyko 1937 metais. Buvo ištekėjusi už ukrainiečio. Dideliame nuliūdime paliko motiną Liudviką Subačienę, seserį Mariją Kavelionienę ir brolių Antaną su žmona Emilija Misonyte.

• Raimundas Taraška po ilgos ir sunkios ligos mirė šių metų gegužės 26 d. Sekančią dieną palaidotas Sarandi kapuose. Buvo gimęs Argentinoje prieš 48 metus. Dideliame nuliūdime paliko motina Encarnacion Cuello Taraškienė, sesuo Flora su vyru Povilu Jokantu ir dukra Silvia, teta Emilija Čekanauskienė, kurios įmonės dalininku mirusis buvo ir kurios namuose gyveno ir sirgo, pusseserės Čekanauskaitės ir kiti giminės.

• Marija B. Krušinskas Stalioraitienė mirė po ilgos ligos gegužės 28 dieną. Suvalkietė, kilusi iš Veiverių valš. I Argentiną atvyko drauge su savo vyru Pranu Stalioraičiu Susivienijimo Liet. Arg. organizacijos steigėju ir dideliu jos veikėju 1910 m. Paliko nuliūdime du sūnus — Adolfas ir Stasys vienas sūnus Vincentas buvo anksčiau miręs ir duktė Adėlė Stalioraitytė — Andriūškienė, anūkė Irenė Stankevičienė ir jos vyras SLA pirmininkas Leopoldas Stankevičius, proanūkė Silvija, sesuo Ona Kundraitienė su dukra ir anūke taip pat Stalioraičiu šeima ir kiti. Palaidota sekančią dieną Sarandi kapuose.

• Eva Kučinskaitė mirė gegužės 31 d. Berisso ligoninėje. Buvo gimusi 1905 m. Satkūnų km. Papilio valš. Biržų apskr. I Argentiną atvyko 1928 m. visą laiką gyveno Berisso mieste. Buvo Mindaugo draugijos narė. Palaidota La Platos kapinėse. Liūdesyje paliko trys seserys, ir daug draugų, kurie su skausmu apgailestauja jos mirtį.

a. Jurgis Stočkūnas, Mindaugo draugijos vienas iš kūrėjų, buvo prisimintas šv. mišiose M. Auxiliadora bažn. Berisse jo dviejų metų mirimo sukaktyje gegužės 8 d.

Grožio salonas TAMARA

Tamara Klimaitė-Routaboul
Ilgalaikis plaukų sušukavimas
Priimamos mokinės
Güemes 2437, Rosario, Sta. Fe

Dr. ANTANAS SAIKAUSKAS

Gydotojas

Priima penktad. 19 val.:

Viamonte 749, P. 15, Dep. 1 - Cap. Fed. - T. E. 923-5337.

Šeštad. 15 val.:

Condor 1519 - Cap. Federal - T. E. 923-7509.

AČA PRANAS PETRULIS

• Pranas Petrus mirė 29 gegužės 1969 m. Buvo kilęs iš Kinderių km. Simonijų valš. Panevėžio apskr. Gimęs 1898. I Argentiną atvyko 1927 m. Visą laiką dirbo prie statybos darbų. Paskutiniu laiku buvo pensininkas. Nuliūdime paliko brolis Povilas Petrusis gyvenantis Merlo mieste ir jo brolėnas ir kaimynas Antanas Kručas, kuris pasirūpino a.a. Prano Petrusio palaidojimu. Antanas Kručas dėkoja visiems Temperley lietuviams už suteiktą pagalbą ir padėjimą į kapus.

Birželio 27 d. 6.45 val. Aušros Vartų bažnyčioje bus atlaikytos už jo vėlę šv. mišios. Giminės ir draugai kviečiami atsilankyti.

• Petras Juodziukynas alytiškis (nuo Balbieriškio) eidamas 65 metus mirė balandžio 24 d. 1969 m. Velionis visą laiką dirbo Campomar fabrike. Buvo jau išėjęs į pensiją. Nei giminių nei artimųjų nepaliko. Palaidotas Sarandi kapuose.

• Roznowskis Ignas, mirė birželio 2 d. 1969 m. Sekančią dieną buvo palaidotas Lomas de Zamora kapinėse. Nuliūdime liko dukte Ona, pusbroliai Vladas ir Gene Bražėnaitė Macaičiai su dukra ir sūnumi ir kiti giminės.

• Morta Kokštaitė Gruzdienė mirė Kordobos provincijoje šių metų gegužės 5 dieną. Nuliūdime liko vienintelė jos duktė dalininkė Adėlė ir jos vyras gydytojas dr. E. J. Mackevičius, brolis Kazmieras ir sesuo Estela su šeima.

• Kazys Budrys, kilęs iš Molečių valš. Mažulių kaimo. Neteko abiejų kojų. Patalpintas ligoninė. Kordobos prov. mirė balandžio 19 d. Palaidotas J. Tamosaičio rūpesčiu.

• Vladas Varnas mirė gegužės 11 d. Sekančią dieną palaidotas Espeleta kapinėse. Paliko liūdinti duktė Nelida Varnaitė Jablonskienė.

• Justinas Kemėžys, pokarinis ateivis mirė balandžio 30 dieną Temperley.

Skaityk
ir platink
"LAIKĄ"

• Klemensas ir Ona Balčiūnai išvyko į Braziliją trumpai ekskursijai. Ta proga aplankys p. Gasėnaitės Balčiūnienės dėdė Praną Valiulį su šeima, gyvenančių San Paulo meiste. Ponų Balčiūnų dukros dėl mokyklos negalėjo tėvų palydėti.

• Balys Martinėnas Lietuvų Tautiniam Muziejui paaukėjo savo Nepriklausomybės kovose užsitarnautą medalį su atitinkamu liūdijimu, kurį rūpestingai iki šiol saugojo. Taip pat padovanavo 20 litų banknotą. Už paaukotus dalykus nuoširdžiai dėkojame.

Muziejaus Vadovybė.

BERISSO NAUJIENOS

Šių metų gegužės 25 d. Berisso lietuvių kolonija paminėjo Motinos Dieną. Maria Auxiliadora bažnyčioj 17.30 val. kun. J. Petraitis, MIC, atvykęs iš Avellanedos, atlaikė sudėtinės šv. mišias už gyvas ir mirusias motinas ir pasakė šiai progai pritaikintą pamokslą. Pamaldose gan gausiai dalyvavo šios kolonijos lietuviai ir mišių metu gražiai giedojo. Po mišių ir pamokslu už mirusias motinas buvo sukalbėtas Responsas ir sugiedotas Viešpaties Angelas.

Pamaldoms baigiantis, ėmė gana smarkiai lyti ir dėl blogo oro Mindaugo draugijos salėn tesusirinko tik maža dalyvių grupė. Tokiu būdu, pramatytoji programa neįvyko, o ši diena paminėta tik šeimyniškoj formoj, prie užkandžių stalo aptariant tolimesnę šių metų Mindaugo draugijos veiklą.

PADEKA

Nuoširdžiai dėkojame gerb. Berisso liet. kolonijos kapelionui kun. Juozui Petraičiui MIC, už atlaikytas Motinos Dienoje pamaldas ir pritaikintą tai dienai pamokslą, mokyt. F. Baltrūnaitėi perrašant dainas mašinėle ruošiantis Motinos Dienos programai. Nemažesnė padėka tenka vaikučių tėveliams ir seneliams, kurie su visu atsidėjimu atlydėdavo jaunučius į repeticijas. Esame sužavėti ir vaikų pastangomis, kurie būdami trečios kartos lietuviai, dėjo visas jėgas išarti teisingai žodžius ir pasiruošti programai.

Meno Komisija.

• Salomė Mikelaitytė, "Instituto Medico", Berisse, turėjo chirurginę operaciją, po kurios grįžo į savo namus ir gydosi namuose gydytojų priežiūroje.

• Ona Oksienė lįpama į omnibusą paslido ir susižeidė koją. Buvo reikalinga gydytojų priežiūra. Gydosi namuose.

• Antanas Šeštakauskas, Naples gatvėje pasistatė namą "ti-po americano", į kurį persikėlė gyventi su šeima.

• P. Sakalauskas, VI. Devekis ir Ig. Stukas su autu buvo nuvykę į Rosario, kur aplankė pažįstamus dalyvavo Rosario Liet. Bendruomenės Motinos Dienos minėjime.

• Iš Urugvajaus pranešama, kad Plaza de Lituania paminklo atidarymo iškilnės įvyksta birželio 19 d. o iškilmingi pietūs dalyvausiant valdžios atstovams, birželio 22 d. Kviečiami svečiai iš Argentinos.

• Gintarietė Adėlė Jaškelevičiūtė atvyko iš Urugvajaus į Buenos Aires porai savaitių pavišėti.

PADEKA

Nuoširdžiai dėkojame visiems prisidėjusiems prie Mindaugo Draugijos 38 metų sukakties minėjimo šventės — įvairiom organizacijom ir draugijoms institucijoms bei pavieniams asmenims:

ALOS Tarybos pirm. p. Jonui Čikštui, "A. L. Balso" red. K. Norkui, Lietuvų parapijos ir "Laiko" admin. broliui P. Gudelevičiui, Senelių Židinio kom. atstovui p. J. Ascilai, "Nemuno" draugijos sekr. p. R. Kalibatui, "Aušros" choro (Temperley) pirm. V. Giedraičiui, šv. Cecilijos choro ir Radio Valandėlės reikalų ved. K. Misiūnui, SLA sekret. p. R. Stalioraičiui, Liet. Centro atstovui p. Artūriui Mičiūdui, Cooperativa de Consumo p. M. Zocoluk, Asociacion Ucruciana Renacimiento, Asociacion Ucruciana Prosvita, kun. Raul Saran Arizcorreta.

Artistams: I. Valentinavičiui su Ponia ir VI. Giedraičiui mus palinksmintiems su gražia komedija.

Sekantiems asmenims: L. Mikelaičiui ir Poniai, K. Pilikai, A. Pamparui, Jon. Pamparui, R. Petroniui, O. Bakanui, A. Griškai, A. Pilkienei, Pr. Vaitkevičiui, O. Žemaitienei, Ad. Marcinkevičienei, J. Bukauskui, Z. Mikelaityienei, F. J. Lomastro, A. Jordan, V. Ražanskienei, Ang. Dulksnis, Z. Dulksnis, K. Marcinkevičiui, J. Martinkui, J. Talmantui.

Aukotojams: V. Skaržauskienei 10.000 pezų; Petr. Jaškūnienei 5.000 pezų; Sof. Grižienei 1.000 pezų; J. Čikštui 1.000 pezų.

Visiems nuoširdžiai dėkojame V. Stundžia - pirmininkas.

• Luis ir Alfredo Mikelaičiai paėmė didelius žibalo tankų ir vamzdžių įrengimo darbus, Dep. Rivadavia, Mendozos provincijoje. Su savom mašinom išvyko į darbo vietą penkiems mėnesiams.

• Birželio 15 dieną, sekmadienį tuoj po lietuviškų pamaldų, yra šaukiamas šv. Cecilijos choro susirinkimas. Visų choristų dalyvavimas yra būtinas.

Choro vedėjas V. Rymavičius.

• Pirmadienį birželio mėn. 2 d. kun. Antanas Švedas MIC. grįžo iš Š. Amerikos, kur jis dalyvavo Marijonų kapituloje atstovaudamas Argentinoje gyvenančius marijonus. Kitą dieną grįžo į savo nuolatinę gyvenamą vietą — Rosario. Taip pat iš Rosario kelioms dienoms yra atvykęs į Bs. Aires kun. J. Margis MIC.

• Kun. Vyt. Palubinsko motina p. O. Palubinskienė grįžo iš Š. Amerikos, kur ji praleido keletą mėnesių viešėdama pas savo sūnų ir kitus gimines. Kunigas V. Palubinskas dar paliko Amerikoje.

• Juozas Mikalčius išvyko į Neuquen provinciją, kur jis turi nuosavų žemės sklypų. Mano užbaigti pradėtą statyti namą.

• Kazimieras Č'biras, Lietuvos spaudos etache Urugvajuje, keletai dienų atvyko į Argentiną, apsistojo pas ponus Santarus, birželio 1 d. dalyvavo lietuviškoje pamaldose Avellanedoje.

• Sunkiai sužeistas Vaclovas Gramauskas susidūrus autui su sunkvežimiu, Buenos Aires mieste. Gramauskas ir kiti du keleiviai patalpinti Rawson ligoninėje.

• Ind. Vladas Deveikis smarkiai susirgo sunkios formos gripu. Gydosi namuose dr. Simanauško priežiūroje šeimos slaugomas.

• Leonas Ryselis buvo išvykęs į Braziliją, kur aplankė įdomesnes to krašto vietas.

• Elena Šimkūnaitė ir Jonas Cousillas šių metų birželio 1 dieną atšventė artimųjų tarpe 15 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. E. Šimkūnaitė ir J. Cousillas augina du sūnus ir vieną dukterį, kurie iš pat jaunų dienų priklauso "Atžalynui", šoka lietuvių tautinius šokius ir pasireiškia vaidinimuose. J. Cousillas ilgesnį laiką buvo Aušros Vartų mokyklos tėvų komiteto pirmininku, o šiuo metu yra "Atžalyno" tėvų komiteto pirmininku.

ADROGUE MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Adroque Motinos Dienos minėjimas buvo lietuvių Senelių Židinyje. Minėjimą atidarė Temperley-Adroque "Aušros" choro pirm. p. VI. Giedraitis, pakviėdamas programos pranešėja p. Vincę Gražulevičienę, kuriai davaujant motinas sveikino A. L. O. S. Tarybos pirm. J. Čikštas, kartu nušviesdamas Senelių Židinio raidą. Adėlė Koženauskienė padėklavo motinoms eilėrašį, po to kalbėjo J. Šiušis, J. Rudis, Ig. Valentinavičius, Birutės Draugijos pirm. Anastazija Bagdonienė, Senelių Namų komisijos pirm. Vincas Grigaitis, Jul. Skurauskaitė, Genė Macaitienė ir Pijus Gudelevičius. Kalbų protarpiais programa buvo pajavairinta poezija ir dainomis.

Deklamavo Estela Jasuitytė, Janė Macaitytė, Juzė Valantiničiėnė ir kitos, o dainomis pajavairino Adėlė Koženauskienė, Ignas Valentinavičius ir Vladas Giedraitis. Programai pasibaigus visi susirinkę dar ilgai dainavo lietuviškas dainas, o rūpestingos šeiminkės rūpinosi, kad svečiams netrūktų valgių ir gėrimų. Pagerbiant motiną — p. Morkūnienei įteiktas gėlės — viena puokštė "Birutės" Draugijos, kita "Aušros" choro.

LAIKAS

Redaguoja Redakcinė Kolegija. Atsakingas Redaktorius — Augustinas Steigvilas. Administratorius — Pio Gudelevičius. Rankraščiai taisomi, pertvarkomi Redakcijos nuožiūra; nesunaudoti — grąžinami tik autoriaus prašant. Kaina Argentinoje metams \$ 900.— administracijoje; \$ 1.000.— namuose. Kitur — metams 3 dol. Oro passtas met. 6 dol.

LIETUVIŠKOS SEIMOS IR ŠVIETIMO METAI

XXI Metai — Nr. 446

1969 m. birželio 9 d.

PAGERBĖ VALDYBAS

Šių metų gegužės 24 dieną Lietuvų Centras su visu nuoširdumu pagerbė du metus dirbusią valdybą ir su šiomis vaišėmis priėmė naują valdybą, kuri taip pat turi daug norų ir entuziazmo dirbti Liet. Centro naudai ir mūsų kolonijos gerbūviui, sekančius du metus. Šventę atidarė Alfredas Ruplėnas, pakviėdamas sveikitojus ta proga tarti žodį. Gražiais sveikinimo žodžiais ir aktualiais L. C. klausimais kalbėjo buvęs vice-pirmininkas Antanas Jasuitis, po kurio sveikino ALOS Tarybos pirm. Jonas Čikštas, "A. L. Balso" atstovas Pr. Ožinskas, "Laiko" vardu — Pijus Gudelevičius, "Atžalyno" vadovas H. Levanavičius, "Rambyno" atst. Olga Žabarauskaitė. Panelė Eugenija Rudytė paskaitė gautus sveikinimus raštu, iš tolimos provincijos — Luis Lemberio ir Karolio Gaidimausko. Visiems sveikinusiems padėkojo dabartinis L. Centro pirm. V. Misiūnas, prabildamas gražia lietuvių kalba. Pasibaigus programai ir turtingoms vaišėms, jaunimas linksminosi grojant Ostendi orkestrui. Atėjus 12 val. nakties ir įžengus į 25 gegužio L. C. pirmininkas pakvietė visus atsistoti ir sugiedoti Argentinos himną. Tuo būdu buvo pagerb-

ta Argentinos Nepriklausomybės šventė.

***

Balandžio 27 dieną visuotina-me susirinkime buvo išrinkta nauja šios organizacijos valdyba 1969 - 1970 metams.

Pirmininkas — Viktoras Misiūnas; Vice-pirm. — Osvaldas J. Jonušis; Sekretorė — Eugė-

Naujasis L. C. pirmininkas V. Misiūnas.

nija Rudytė; Pro-sekr. — Birutė Petrauskaitė Daratėnienė; Išdininkas — Stanislovas Džiugis; Išd. padėj. — Jonas Gradeckas; Vald. nariai — Alfredas Džiugis, Juozas Zavickas, Karolis Gaidimauskas. Vald. kandidatai: D. Bražionis, V. Norkaitis, R. Narkevičius. Revizijos komisija: pirm. Kaz. Mankus, sekr. Sofija Kisieliūtė, narys Albertas Katinas, kandidatas L. Viskaitis. Buhalteris - knygvedys L. Ryselis. Eug. Rudis - sekret.

ruošia TRADICINĘ VAKARIENĘ birželio mėn. 28 d. 21 val. Lietuvų salėje, Brasil 835, Avell. Programą atlieka Atžalyno ansamblis.

Šokiai prie gero orkestro. Kaina suaugusiems — 1.500 pezų, vaikams — 500 pezų. Bilietus prašome užsisakyti iš anksto pas p. Ropienį T. E. 208-0077.

Visi maloniai kviečiami atsilankyti.

Rengėjai.

Temperley - Adroque "AUŠROS" choras rengia birželio 21 dieną

TĖVO DIENOS MINĖJIMĄ,

Vokiečių klubo salėje, Triunvirato 810, La Perla. Bufetas atidarytas nuo 18 val. Minėjimo pradžia 20.30 val. Programoje:

Dainos - atlieka choras ir solistai ir kiti įvairumai. Bendros Vaišės. Priveža: col. iš Lomas stoties 266 Nr. 6; iš Temperley st. 323 (išlipti plaza La Perla). Kaina vyrams — 500 pezų, moterims — 400 pezų, vaikams — 250 pezų.

Visus maloniai kviečia atsilankyti

Rengėjai.

Šeštadienį, birželio 14 d. 21 val. V. Kudirkos rūmų salėje Av. San Martín 3175 Lanus, S.L.A. 2-tras skyrius ruošia

TRADICINĘ MEDŽIOTOJŲ VAKARIENĘ,

po kurios bendri publikos šokiai grojant puikiam OSTENDI orkestrui. Bus renkama Medžiotų karalaitė ir 2 palydovės.

Patogumo dėliai bilietus prašome įsigyti iš anksto pas valdybos narius arba telefonu: L. Stankevičius 241-0933, J. Stalioraitis 247-1921, J. Rudėnas 69-7532.

Visus maloniai kviečia atsilankyti

SLA 2-ro Skyriaus Valdyba.